

Svěřeno vlaštovkám

*Vlaštovky, černé a bílé povzdechy,
vlaštovky, sestry mé útěchy,
zas se stěhujete;*

*slípky Páně, vlaštovky veselé,
samy snad čtete mi na čele
co mne v prsou hněte:*

*tolik rád bych se vznesl s vámi!
A srdce by již sžehly dychtění plamy –
ale duši těžkou což mámí, zle mámí...*

*Tvář má ráda by se stěhovala z léta do léta.
Ale duše, bědná duše nevzlétá,
v bolest země zakletá...*

Bohuslav Reynek

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení č. 15 ze zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 12. 12. 2012

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů

Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení

zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu p. Milana Doležala a p. Antonína Večeřu,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva,
- schvaluje Obecně závaznou vyhlášku o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, varianta II. poplatek ve výši 480 Kč.

Ing. Ladislav Dokulil místostarosta, Petr Piňos starosta

Usnesení č. 16 ze zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 19. 12. 2012

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů

Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení

zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu p. Rudolfa Matouška a p. Hanu Klímovou,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva,
- schvaluje rozpočtové úpravy č. 16, 17, 18,
- schvaluje rozpočet na rok 2013 jako vyrovnaný,
- schvaluje rozpočtový výhled na rok 2014 a 2015,
- schvaluje složení inventarizačních komisí a příkaz k provedení inventarizace, plán inventur k 31. 12. 2012,
- ukládá vypracovat dopis o změně výše poplatku, zodpovídá komise za životní prostředí, termín 15. 01. 2013,
- schvaluje za nové členy správní rady Bono Publico p. Davida Kašpara, p. Hanu Klímovou, Mgr. Zdenka Smrčka, Ing. Janu Švaříčkovou, p. Zdeňka Sedláčka, p. Antonína Večeřu,
- schvaluje za nové členy dozorčí rady Bono Publico Ing. Milana Bočka, p. Miroslava Kubína, RNDr. Zdeňka Macháta.

Ing. Ladislav Dokulil místostarosta, Petr Piňos starosta

Nový územní plán

Územní plán Budišov se začne zpracovávat od června 2013. Zastupitelstvo městyse Budišov informuje občany, že poslední termín podávání žádosti na úpravy územního plánu zastupitelé stanovili na

31. května 2013.

Žádostem podávaným po tomto termínu již nebude možné vyhovět.

Zastupitelstvo městyse Budišov

Třídění odpadů

Na valné hromadě svazku obcí „Skládka TKO“ 13. března 2013 vyhodnotili náš městys znovu jako nejlepší v třídění odpadů obcí nad 1000 obyvatel – před Okříškami a Mohelnem. V kategorii od 500 do 1000 obyv. zvítězil Březník a do 500 obyv. byl opět nejlepší Valdíkov.

Oproti minulému roku měly jen tři z obcí na prvních třech místech lepší výsledky, mezi nimi na třetím místě (za Okříškami a Valdíkovem) i Budišov. Celkově v historických tabulkách obsadil náš městys též 3. místo (za Valdíkovem a Březníkem). Jsou to velmi dobré výsledky, jen si nesmíme stlát vavřínové lůžko a pokračovat v ekologickém úsilí.

Výsledky soutěže v třídění odpadu za rok 2012

Výsledky třídění v obcích o počtu obyvatel 0 – 500 za rok 2012

1. obec **VALDÍKOV** 89,5 kg/os/rok
Valdíkovi 92,9 kg/os/rok
2. obec **PUCOV** 71,9 kg/os/rok
Pučovi 71,9 kg/os/rok
3. obec **ZAŠOVICE** 62,3 kg/os/rok
Zašovičtí 71,8 kg/os/rok

Výsledky třídění v obcích o počtu obyvatel 500 – 1 000 za rok 2012

1. obec **BŘEZNIK** 62,2 kg/os/rok
Březníkovi 65,6 kg/os/rok
2. obec **TAVÍKOVICE** 61,4 kg/os/rok
Tavíkovice 62,3 kg/os/rok
3. obec **HARTVIKOVICE** 53,8 kg/os/rok
Hartvíkovi 61,6 kg/os/rok

Výsledky třídění v obcích o počtu obyvatel nad 1 000 za rok 2012

1. městyse **BUDIŠOV** 50,7 kg/os/rok
Budišov 50,8 kg/os/rok
2. městyse **Mohelno** 46,2 kg/os/rok
Mohelno 46,3 kg/os/rok
3. městyse **OKŘÍŠKY** 45,8 kg/os/rok
Okříšky 46,0 kg/os/rok

Přehled výsledků za 7 let

rok		1	2	3
rok 2006	kat. 0 - 500	Valdikov	Hrutov	Kojatín
	kat. 501 - 1000	Studenec	Březník	Trnava
	kat. nad 1001	Kamenice	Náměšť n/O	Budišov
rok 2007	kat. 0 - 500	Valdikov	Hrutov	Brtnička
	kat. 501 - 1000	Březník	Studenec	Opatov
	kat. nad 1001	Okříšky	Kamenice	Budišov
rok 2008	kat. 0 - 500	Valdikov	Hrutov	Přeckov
	kat. 501 - 1000	Březník	Tavíkovice	Studenec
	kat. nad 1001	Budišov	Rouchovary	Okříšky
rok 2009	kat. 0 - 500	Valdikov	Zašovice	Přeckov
	kat. 501 - 1000	Březník	Tavíkovice	Kralice
	kat. nad 1001	Budišov	Rouchovary	Okříšky
rok 2010	kat. 0 - 500	Valdikov	Pucov	Zašovice
	kat. 501 - 1000	Březník	Tavíkovice	Opatov
	kat. nad 1001	Budišov	Náměšť n/O	Okříšky
rok 2011	kat. 0 - 500	Valdikov	Pucov	Zašovice
	kat. 501 - 1000	Březník	Tavíkovice	Opatov
	kat. nad 1001	Budišov	Mohelno	Okříšky
rok 2012	kat. 0 - 500	Valdikov	Pucov	Zašovice
	kat. 501 - 1000	Březník	Tavíkovice	Hartvíkovice
	kat. nad 1001	Budišov	Mohelno	Okříšky

Za ten pěkný přehled vděčíme řediteli svazku Pavlu Gregorovi, který jej prezentoval na zmíněné valné hromadě v rámci zajímavého grafického přehledu, který si ve formátu PDF můžete prohlédnout na stránkách <http://www.esko-t.cz> pod názvem *Vyhodnocení zařízení a činnosti za rok 2012*.

Ladislav Dokulil

ZPRÁVY

Výstava holubů v Budišově 24. a 25. 11. 2012

Po dvouleté přestávce uspořádala ZO Budišov ve svém areálu okresní soutěžní výstavu holubů a prodejní výstavu králíků a kohoutů. Vystaveno bylo 46 voliér holubů 28 plemen ve 35 barvách. Králíků bylo vystaveno 35 kusů a 30 kusů drůbeže. Posuzovatelé byli s úrovní vystavených holubů velmi spokojeni. První místo získal přítel Miroslav Novotný za kudrnáče modré bělouše. Miroslav Novotný vystavil také vítězného holuba. Druhé místo obsadil přítel Luděk Pokorný za giganty, třetí přítel Josef Diviš za modré pštrosy. Osm čestných cen bylo posuzovateli uděleno za prácheňské káníky černé přítele Dobrovolného, rasy modré bělopruhé přítele Hedbávného, moravskou bagdetu bílou přítele Štěpánka st., moravského voláče sedlatého přítele Kamínka, Hesenského voláče přítele Hály, italského racka přítele Pártla, brněnského voláče černého tygra přítele Holánka a vídeňského rejdiče přítele Řiháčka. Ačkoliv tyto výstavy holubů nejsou výdělečné a nenavštěvuje je mnoho návštěvníků, přesto se výstava líbila. Holubáři se sejdou, popovídají si, vymění zkušenosti, o čemž svědčí i to, že i když bylo po ukončení, jak v sobotu večer, tak i v neděli v poledne, klubovna organizace byla stále v obležení holubářů, kteří u kávy, grogu a dobrých domácích klobásy společně hodnotili výstavu a nešetřili slovy uznání, ale i kritickými připomínkami. Většina se klonila k tomu zavést tradici těchto zimních výstav, kdy jsou holubi již přepeření, je po chovné sezoně a zbývá i čas na posezení s přáteli v příjemném prostředí klubovny organizace.

Josef Dobrovolný

Tříkrálová sbírka

proběhla v roce 2013 ve farnosti v sobotu 5. ledna kromě Rohů, kde byla v sobotu 12. ledna. Tentokrát padaly rekordy na více úrovních. Celková suma byla největší v historii sbírky, stejně tak ve farnosti budišovské, v Hodově a Kamenné, třetí nejlepší výsledek byl v Nárámči.

Výsledky sbírky:

obec	Kč	na obyv.
Budišov	27 827	23,29
Hodov	13 679	47,83
Kamenná	9 221	43,91
Nárámeč	9 200	25,70
Studnice	6 091	41,16
Rohy	3 440	29,40
farnost	69 458	30,02
Kojatín	3 733	48,48
Valdíkov	1 930	18,56
CELKEM	75 121	30,11

Prezidentské volby v Budišově

V prvním kole 11. a 12. ledna 2013 prvních přímých voleb prezidenta ČR byla poměrně vysoká účast voličů. Nabízíme srovnání s okresem, krajem a celou republikou:

VÝSLEDKY	Budišov	okres Třebíč	Kraj Vysočina	ČR
počet voličů	626	60 434	277 541	5171666
účast	64,40 %	65,49 %	66,79 %	61,31 %
	%	%	%	%
Ing. Miloš Zeman	38,88	30,18	32,43	24,21
Jiří Dienstbier	17,28	16,17	15,21	16,12
Ing. Jan Fischer	12,48	16,03	15,00	16,35
Karel Schwarzenberg	12,16	17,15	17,26	23,40
MUDr. Zuzana Roithová	8,00	7,00	6,61	4,95
Prof. Vladimír Franz	3,52	6,06	6,02	6,84
Jana Bobošíková	2,88	2,79	2,35	2,39
Taťána Fischerová	2,56	2,70	2,91	3,23
MUDr. Přemysl Sobotka	2,24	1,87	2,17	2,46

Ve druhém kole byla účast v Budišově ještě vyšší. Podle očekávání zde zvítězil Miloš Zeman, který získal 72,17 % hlasů, zatímco Karel Schwarzenberg obdržel jen 27,82 %.

Tasovské objevy

V neděli 10. března 2013 byl sál tasovské sokolovny docela slušně zaplněn. Nebyl ani rockový koncert, ani taškařice se zpěvy. Tentokrát se šlo na přednášku! Nutno je však dodat, že to, co oné neděle prof. PhDr. Josef Unger, CSc. z brněnské Masarykovy univerzity spolu s tasovským farářem P. Pavlem Krylem přednášeli, nestává se každý rok, ba ani každé desetiletí. Objev kostela sv. Jiří z pol. 13. století ve zdivu tasovské fary a zejména základů rotundy ze začátku 13. století pod farou musí zaujmout každého i jen povrchního zájemce o historii svého kraje.

Náš zpravodaj už o tasovských nálezech informoval (BZ 2/09 a 2/10), také přednáška v Tasově nebyla první. Tentokrát šlo o shrnutí všech objevů s prezentací nových poznatků při odhalení zdiva farní budovy a informaci o nalezení zbytků boční kaple bývalého kostela, o níž dosud neměl nikdo tušení. Pan profesor také přiblížil nové výzkumy upřesňující tvar tasovské rotundy.

Na závěr zazněl příslib vytvoření prezentace tasovských nálezů včetně připravované publikace a zamýšlené výstavy s ukázkami nalezených předmětů.

Naše periodikum určitě nezůstane stranou, vždyť Budišov s Tasovem tvořil kdysi jedno panství.

Ladislav Dokulil

Zleva prof. Unger a P.Kryl

Odkryté stěny tasovské farní budovy

Detail vstupního portálu do bývalého kostela

Z HISTORIE

Přemístěný pomníček

Při cestě z Třebíče do Velkého Meziříčí je v blízkosti silnice u křižovatky na Rohy malý pomníček, který musel ustoupit novému průtahu a je nyní asi o 5 m výše oproti dřívějšímu. Byl zde postaven na památku události, která se zde odehrála před 68 lety.

Pomníček u Oslavičky

Této události předcházela 25. dubna 1945 přílet anglického letadla, které v Panském lese na Dolinách, nedaleko vesnice Rohy, shodilo 14 plechových beden. Jejich obsahem byl radiovysílač, nálož, třaskaviny, zbraně, střelivo, potraviny a kuřivo pro partyzány.

Den před 8. květnem 1945 přišli někteří partyzáni z Velkého Meziříčí do statku bratří Dohnalů (bývalý Panský dvůr, nedaleko železničního přejezdu nad Oslavičkou), kteří byli zapojeni do odboje. K této skupině se připojilo i šest občanů z Rohů.

Na druhý den se všichni přemístili ke státní silnici, kde začali budovat zátarasy, aby zamezili ústupu německým jednotkám. K překážce na silnici nejprve přijeli v autě němečtí důstojníci, na které začali partyzáni z úkrytu střílet. Následovalo odzbrojení důstojníků a partyzáni je nechali odjet nazpátek, směrem na Třebíč.

Netrvalo dlouho a k zátarasu se blížila jednotka wehrmachtu. Došlo k boji a partyzáni, čelící německé přesile, byli nuceni ustupovat. Posledními, kteří ústup kryli, byli Emil Mikyska (nar. 29. 11. 1908) z V. Meziříčí a Jan Uhlíř (nar. 8. 9. 1921) z Jívoví. Oba dva to zaplatili životem, Uhlíř byl ze zadu zasažen bodákem z německé pušky, ještě se doplazil k potoku, kde zemřel, a Mikysku zastřelili. Jejich jména jsou na již zmíněném pomníčku. Z Rohů byl u Oslavičky lehce zraněn jeden z občanů, který se akce zúčastnil.

Němci odstranili zátarasy a začali odjíždět směrem k Velkému Meziříčí. Nedoješli daleko a zastavili nedaleko „Ovčírny“, dvou domů stojících nedaleko silnice. Zde uviděli a zajali pana Nováčka, který bydlel v jednom z domů (dnes Rohovských), a z druhého dva bratry Komínkovy (ani jeden se zajatých s přepadením neměl nic společného). Chtěli zajmout i jejich otce, ale toho zachránila jeho manželka, která uměla německy. Uprosila je, aby nechali doma alespoň jeho, jelikož mají doma malé děti, o které se musí někdo starat.

Po přesunu do Velkého Meziříčí Němci tři zajaté z Ovčírny zavřeli v rolnické, dnes zemědělské škole, kde je posléze popravili (nepodařilo se zjistit z jakých důvodů, mohla se zde být spojitost s událostí u Oslavičky). Na jejich památku je na zemědělské škole umístěna pamětní deska.

Pamětní deska na zemědělské škole ve Velkém Meziříčí

Úplně oddechnout si v nedalekých Rozích mohli až 9. května. To se zde asi čtvrt hodiny před polednem objevili na trojkolce první tři Rusové a odpoledne se zde přesouvala velká síla ruského vojska, především vozatajstvo.

Dnes je na pomníčku u Oslavičky občas vidět věneček s umělými kytkami a nad ním jména dvou partyzánů, která z něj začínají pomalu mizet. Tímto textem jsem se chtěl pokusit o to, aby události onoho 8. května 1945 u Oslavičky nevybledly úplně.

Použitá literatura:

Dodatek k Památné knize Rohů,

Kronika obce Rohy

a vyprávění jednoho z pamětníků

Karel Pavlíček

Bouře

Dne 11. května (v neděli) 1952 se v 18.30 hod. přihnala od severovýchodu prudká bouře s krupobitím. Napadlo mnoho krup, které ještě několik dní ležely naplaveny na svazích polí a lesů. Značně utrpělo osení v severní části budišovského katastru, sousedícího s hodovským. Hodov utrpěl značné škody.

Velmi zle bylo v Kundelově. Rychlý spád tekoucí vody od Nového rybníka byl zastavován plotem a silnicí ke Studnicím, takže voda rychle stoupala a vnikla do pozemků J. Večeří a F. Víta, kteří se zachraňovali útekem na půdu. U domku p. Večeří byla zeď vodou stržena, a tím se ocitla celá rodina bez přístřeší. Ve stájích zahynula jedna jalovice a vepř. Silniční most byl pobořen, a tím doprava ke Studnicím přerušena. Také v kovárně p. Dvořáka byla zeď vodou stržena. Nikdo z nejstarších občanů podobné bouře nepamatuje. Velmi smutný pohled byl na Kundelov a Hodov po bouři, rolníci odváželi ze svých dvorů naplavené kroupy, které v tak krátké chvíli způsobily značné škody na polích a ovocných zahradách.

V Rozích během 5 minut voda vystoupila do výše 3, místy 4 m. První škodu způsobila stržením dřevěné lávky vedoucí z parcely č. 534 na parcelu 535, zhotovené v roce 1908. U čísla 40 potok odbočuje doprava pod obecní most na cestě vedoucí do Žlebů. Most tak veliký příval vody nepojmul, nárazem na kamenný taras u zahrádky č. 40 ho podemlel a provalil obecní cestu v délce 5×3,5 m hluboko. Hned vedle klenby mostu směrem k silnici zůstala neporušena vrba, ale most byl úplně pod vodou. Ta vystoupila až

k balvanu na pastvisku (parc. č. 482/1), na kterém je výška vody zaznamenána čarou, datem a letopočtem. U Svobodů zatopila voda vepřinec, ve kterém utonulo jedno prase a tři byla zachráněna. Na dvorku zanechal příval vody 1,20 m vysoko krup. Voda zatopila též výměnek, kde vystoupila do výšky 1,20 m, demolovala byt a zanechala tam spoustu krup. Žena Františka Svobody, Antonie, šla těsně před přívalem pro kvočnu s líhnoucími se kačenami. Při cestě zpět ji zachytil příval vody až po paže, takže ji již voda brala. Zachytila se zábradlí hnojníku, z kterého ji jiní lidé vytáhli. Dále bylo odplaveno 16 m palivového dřeva.

Voda se převalila přes státní silnici, u které, v délce 25 m po obou stranách, opěrné zdivo úplně rozválela. O síle přívalu svědčilo pokroucené zábradlí z traverz 8 cm. Kotevní lano od elektrického vedení, které bylo zabetonované v hloubce 1 m, voda vyrvala i se závažím a přenesla je přes silnici na opačnou stranu.

U Josefa Jana, č. 28, dostoupila voda až na dvorek, kde zaplavila sklep pod bytem a stodolu. U Oldřicha Bednáře, č. 51, voda vystoupila až na dvorek a převalila se přes zahrádku, kterou měl zbudovanou po obou stranách potoka, voda podemlela opěrné zdi a po pravé straně potoka odnesla téměř všechnu navážku a všechny ploty.

Voda se řítla dále směrem na Nesměř, cestou zanechávala v lese dřevo, které přinesla s sebou až z Hodova. Po celé délce potoka Maříku louky, pastviska, též pole zničený a zaneseny pískem. Přívalová voda, která stékala směrem k potoku, odplavovala ornici se

zasetým obilím i zasázenými brambory a zanechala po sobě rokle. U č. 9 na návsi byl částečně pobořen obecní mostek k rybníku.

Dle sdělení Jana Svobody, starého 83 roků, podobnou pohromu prožil dědeček jeho manželky Březina, když mu bylo 10 let, což by odpovídalo roku 1830.

Za zapůjčení Dodatku Památné knihy obce Rohů děkujeme obci Rohy

Fotografie

Ničivé účinky bouře v Kundelově

Archív Budišovského zpravodaje

Použité materiály

Z Budišovské kroniky – rok 1952

Dodatek Památní knihy obce Rohy

Karel Pavlíček

Z historie budišovské školy XVI
Ročníky 1947 a 1948 v průběhu let

Ročník 1947 v 1. třídě, školní rok 1953 – 54

Děvčata zleva

první řada: Marie Chybová-Slabá, Kundelov; Oldřiška Kazdová-Boldišová, Budišov
druhá řada: Milena Macková-Tlapáková, Budišov; Marie Eichlerová-Honsová, Budišov
třetí řada: Jana Davidová-Ležáková, Budišov

Chlapci zleva

první řada: Alois Bačák-Holeje; Miloslav Šoukal, Budišov
druhá řada: Antonín Janšta-Kundelov; Jaroslav Ondřejka, Budišov
třetí řada: Jindřich Požář-Kundelov; Miroslav Nováček, Budišov
vzadu: František Zejda-řídící učitel

Chybí: Jiří Havlík a Blanka Havlíková – Dufková z Budišova

Vyhledal Alois Bačák

...po dvou letech

Školní rok 1955 – 56; 2. a 3. třída

Sedící vpředu zleva: Jindřich Požár, Kundelov; Leoš Smrček, Budišov; Miloslav Šoukal, Budišov a Antonín Janšta, Kundelov

Sedící, první řada zleva: Emil Syrový, Budišov; Josef Prachař, Studnice; Josef Tomšík, Mihoukovice; Josef Chyba, Budišov; Karel Tesař, Budišov; Jiří Havlík, Budišov; Růžena Chmelíčková – Řehořková, Budišov; Jarmila Tomková – Brychtová, Studnice; Jarmila Dvořáková – Sedláčková, Budišov; Jindřiška Novotná – Divišová, Budišov; Jitka Veselá – Trefilová, Budišov; Jana Tomšíková – Dolská, Mihoukovice a Marie Tomková – Koldová, Studnice

Stojící, druhá řada zleva: František Chyba, Kojatín; Ladislav Hort, Spálený dvůr; Jiří Dobrovolný, Kojatín; Josef Suchánek, Budišov; Jaroslav Železný, Budišov; Jaroslav Ondřejka, Budišov; Jana Davidová – Ležáková, Budišov; Bohumila Škodová – Zádrapová, Budišov; Marie Železná – Kosinová, Budišov; Marie Machátová – Volavková, Budišov; Marie Lysá – Vlasáková, Budišov a Marie Chybová – Slabá, Kundelov

Horní řada zleva: Alois Bačák – Holeje; Jan Prachař – Budišov; Miroslav Nováček – Budišov; František David, Budišov; Stanislav Robotka, Mihoukovice; Josef Cabejšek, Budišov; Milena Macková – Tlapáková, Budišov; Oldřiška Kazdová – Boldišová, Budišov; Marie Tomšíková – Hloušková, Mihoukovice; Marie Slabá – Homolová, Mihoukovice; Marie Sedláčková – Večeřová, Budišov; Blanka Havlíková – Dufková, Budišov a Olga Honzová, Budišov

Vyhledali Alois Bačák a Marie Kosinová

...po 5 letech

Školní rok 1958 – 59; 6. A třída

Sedící, první třída zleva:

Jiří Havlík, Budišov; Jaroslav Votava, Pozďatín; Alois Bačák, Budišov; Jarmila Široká – Chytková, Pyšel; Marie Coufalová – Vošmerová, Pyšel; Milan Boček – učitel; Marie Vrbová – Dvořáčková, Pyšel; Marie Ujčíková – Šulová, Pozďatín; Anežka Ošmerová – Vošmerová, Pozďatín; Milena Macková – Tlapáková, Budišov; Jana Davidová – Ležáková, Budišov a Blanka Havlíková – Dufková, Budišov

Stojící, druhá řada zleva:

Vladimír Tesař, Budišov; Ladislav Šoukal, Pyšel, Josef Machát, Pyšel, Karel Vrba, Kamenná; Marie Eichlerová – Honsová, Budišov; Oldřiška Kazdová – Boldišová, Budišov; Marie Tomšíková – Hloušková, Mihoukovice; Zdenka Veselá – Saláková, Pyšel; Marie Sedláčková – Večeřová, Budišov; Marie Chybová – Slabá, Kundelov; Vladimír Šula, Studnice; Zdeněk Svoboda, Pyšel a Jaroslav Šuler, Kamenná

Horní řada zleva:

Josef Večeřa, Pyšel; Alois Nováček, Kamenná; Vladimír Sysel, Pozďatín; Stanislav Robotka, Mihoukovice; František Šoukal, Pyšel; Karel Procházka, Kojatín; Pavel Široký, Pyšel; Antonín Janšta, Kundelov; Miroslav Nováček, Budišov; František Vošmera, Kamenná; Jaroslav Vošmera, Kamenná a František Švec, Pozďatín

Vyhledal Alois Bačák

... po 8 letech

Školní rok 1961 – 62, 9. A třída

Sedící, první řada zleva:

Zdenka Veselá – Saláková, Pyšel; Marie Coufalová – Vošmerová, Pyšel; Marie Ujčíková – Šulová, Pozďatín; Anežka Ošmerová – Vošmerová, Pozďatín; Jaromír Pospíšil – třídní učitel; Antonín Nováček – učitel; Josef Špak – učitel; Jana Davidová – Ležáková, Budišov a Marie Eichlerová – Honsová, Budišov

Stojící, druhá řada zleva:

Karel Vrba, Kamenná; Jaroslav Vošmera, Kamenná; Jiří Havlík, Budišov; František Vošmera, Kamenná; Marie Vrbová – Dvořáčková, Pyšel; Jarmila Široká – Chytková, Pyšel; Milena Macková – Tlapáková, Budišov; Oldřiška Kazdová – Boldišová, Budišov; Blanka Havlíková – Dufková, Budišov; Marie Slabá – Homolová, Mihoukvice a Marie Chybová – Slabá, Kundelov

Stojící, horní řada zleva:

Alois Nováček, Kamenná; Josef Machát, Pyšel; Miroslav Nováček, Budišov; Luboš Kříž, Klementice; Antonín Janšta, Kundelov; František Šoukal, Pyšel; Karel Půža, Pyšel; Jaroslav Šuler, Kamenná; Zdeněk Svoboda, Pyšel a Pavel Široký, Pyšel

Chybí Alois Bačák

Vyhledal Alois Bačák

Z KULTURY

Pozvánka

Technické muzeum v Brně si Vás dovoluje pozvat na výstavu

Kočárky 1880–1980

Výstava byla zahájena vernisáží 11. února. Zahrnuje přes padesát historických kočárků, jak dětských, tak i loutkových – pro panenky. K nejstarším patří proutěný vozíček na dřevěných kolečkách, následují elegantní a efektní kočárky „princes“, skládací cestovní kočárky, kočárky z období 50. let minulého století, z období II. svět. války tzv. „košatiny“ až po „Liberty“. Jedná se o ucelenou sbírku paní Miroslavy Pecháčkové a je součástí Muzea hraček v Rychnově nad Kněžnou.

Výstava je doplněna obrázky panenek a romantických účesů Drahomíry Malouškové z Budišova.

Výstava potrvá až do 19. 5. Je otevřena na adrese Purkyňova 105, úterý až neděle od 9 do 17 hodin.

Hledám děvče na boogie woogie

Budišovští ochotníci měli tentokrát, při výběru své nové hry, šťastnou ruku. Autorem hudební komedie je Antonín Procházka, kterému se podařilo novým libretem úspěšně oprášit polozapomenutou operetu U Veselého kamzika. Samotný název svádí hledat význam slov boogie woogie, což se pomocí encyklopedie dá – jedná o druh swingového tance s bluesovou formou hraní na klavír – toto krkolomné hledání je však matoucí a proto se raději vraťme k samotné hře.

Pro herce dobře zapamatovatelné texty proložené hudbou Josefa Stelibského, texty písní od J. Mottla a K. Melíška a tancem, dávají hře švih a umožňují hercům se předvést ve více rovinách. Ti se nabízené šance úspěšně chopili a výsledkem byl skvělý výkon všech herců bez rozdílu, což dokazuje např. menší role štamgasta (mimoходом, s minimem slov, výborně zahraná), který si neúspěšně objedná další borovičku, vyvolává vedle komičnosti této situace napětí, jestli se jí doopravdy dočká. Diváci vtažení do děje často a spontánně reagovali na jednotlivé gagy potleskem a salvami smíchu.

Při závěrečné nekončící děkovačce začali Zdeňka Maloušková (režisérka představení), herci, Iveta Stará (hudební spolupráce), Ivana Štolová (sledující text) a Pavel Starý (technika) tušit... Povedlo se!

Karel Pavlíček, foto Ladislav Dokulil

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Základní škola Budišov

Pro čtenáře Budišovského zpravodaje jsme připravili kaleidoskop článků z akcí, které jsme během zimních měsíců organizovali.

Za každou událostí se skrývá mnoho úsilí těch, kteří se na ní podíleli.

Podpořte naše aktivity a přijďte se podívat do naší školy.

Kolektiv pedagogů ZŠ Budišov

Projektový den Advent

Ve středu 28. 11. 2012 proběhl v naší škole projektový den Advent. Již třetím rokem se v tento den děti sešly, aby vytvářely krásné vánoční výrobky, které pak prezentují na vánočním jarmarku. Každá třída prvního stupně si vytvořila dílničku, kde pracovala na svých úkolech. Prvňáčci navlékali vánoční řetězy a dokončovali andílky, druháci vyráběli lampičky a svícný, třetáci udělali tužky s prasátkem pro štěstí, žáci čtvrtých tříd andílky, korálkové hvězdičky, zvonečky a malované sklenice, pátáci hvězdy se skořicí a pomerančem. Děti z druhého stupně pracovaly na výrobcích na jarmark v hodinách výtvarné výchovy a pracovních činností během listopadu.

Vánoční jarmark

Na čtvrtek 29. listopadu 2012 připravili žáci a učitelé naší školy Adventní odpoledne pro širokou veřejnost. Navázali tak na tradici vánočních jarmarků, které probíhaly v minulých letech.

Muzikálek, který uvedl tradiční Vánoční jarmark

Celé odpoledne začalo minimuzikálem Andělské poselství, poté následoval samotný jarmark, kde byly prezentovány výrobky žáků celé školy. Jarmark byl doplněn zajímavým povídáním manželů Syrových o včelaření a ukázkou tvorby svíček ze včelího vosku. Přítomní si mohli vyzkoušet také odlévání voskových zvonečků či vyrobení vánočního přání.

Završením Adventního odpoledne byl pěvecký koncert dětí naší školy. Večer všichni odcházeli s úsměvem na tváři a příjemnou předvánoční náladou.

Všem, kteří se podíleli na přípravě tohoto odpoledne, patří velký dík.

Vánoční zpívání

Stalo se již tradicí, že v předvánočním čase žáci naší školy navštěvují obyvatele DPS, aby jim zpřijemnilo adventní období. Při společném setkání zaznívají vánoční písně a koledy, děti recitují vánoční básně, připomínají se vánoční zvyky a obyčeje. Nejinak tomu bylo i letos. Ve středu 19. 12. 2012 navštívila skupinka děvčat obyvatele DPS.

Hned následující den ve čtvrtek 20. prosince potěšily seniory z Budišova také děti z pěveckého kroužku Domino. Vystoupily v nedalekém Sportovně tělovýchovném zařízení u Kundelova. Domino si připravilo pásmo písniček a společně se všemi přítomnými své vystoupení zakončilo koledami, které naladily příjemnou vánoční atmosféru.

Rodičovský ples

Předtančení v Kamenné

Sdružení rodičů a přátel dětí a základní škola společně zorganizovali v sobotu 26. 1. 2013 rodičovský ples. Zahájení už tradičně patřilo předtančení žáků ZUŠ a 9. třídy ZŠ Budišov. Pro zaplněný sál hrála k tanci a poslechu skupina LOS VALOS. Díky štědrosti sponzorů a aktivitě pořadatelů byly připraveny zajímavé ceny. Velká většina účastníků se velmi dobře bavila do ranních hodin.

Předtančení žáků 9. třídy jste dále mohli vidět na plesech v Kamenné 11. 1., v Budišově 9. 2. a 2. 3., v Pozďatíně 16. 2. a v Nárámči 23. 2. 2013.

Lyžařské výcvikové kurzy

Ve dnech 27. 1. – 2. 2. 2013 se konal v Bzové u Velkých Karlovic v Beskydech lyžařský kurz žáků 7. třídy. Kurzu se zúčastnilo 22 žáků. Ve dnech od 6. 2. – 8. 2. 2013 se uskutečnil kurz pro žáky prvního stupně na Fajtově kopci ve Velkém Meziříčí. Výcviku se zúčastnili žáci druhého až pátého ročníku. Během těchto dnů udělali mladí lyžaři velký kus práce, když úspěšně zvládli základy lyžování a vylepšili své sjezdařské dovednosti.

Zápis aneb první velký den ve škole

Prvňáčci dostávají své první vysvědčení

Naši budoucí prvňáčci prožili v pátek 8. 2. 2013 a v sobotu 9. 2. 2013 svůj první velký den ve škole. Během těchto dnů navštívilo školu 14 dětí. V jednotlivých třídách na ně

čekaly paní učitelky, které měly připravené různé úkoly. Děti kreslily postavu, poznávaly geometrické tvary, počítaly, poznávaly barvy, cvičily a prokazovaly svoje dovednosti a vědomosti v dalších aktivitách. Všechny děti byly moc šikovné, proto si za předvedenou práci zasloužily malý dáreček a pamětní list. Doprovodný program si pro nové školáky nachystali naši deváťáci. Chvilé čekání si zpestřili hraním pexesa, stavěním věže, střídáním na branku nebo skládáním puzzlů.

Budišov a okolí

20. února 2013 proběhl na naší škole projektový den s názvem Budišov a jeho okolí. Jedenáct žákovských družstev, složených podle místa bydliště, na jedenácti stanovištích prokazovalo soutěžní formou své znalosti místních reálií. Na řadu postupně přišla orientace v mapách, místních památkách, znacích obcí, znalost přírody, obyvatelstva, historie, schopnosti početní i jazykové (včetně představení místních reálií v anglickém jazyce).

Jedno ze stanovišť

Vítaným zpestřením a pootevřením nových obzorů byla pro žáky i učitele milá návštěva manželů Strnadových z obce Rohy, kteří v kulturním sále krátce představili Horácký soubor písní a tanců Třebíččan včetně vzpomínek na své dlouhodobé působení v něm, fotografií a ukázek místních lidových krojů spolu se zasvěceným výkladem.

Manželé Strnadovi z Rohů vypráví žákům o souboru Třebičan

Plánujeme:

Černobilá Afrika

Černobilá Afrika je název projektového dne, který se uskuteční ve dnech 21. 3. a 22. 3. 2013 v prostorách ZŠ. Černobilá Afrika navazuje na každoroční multikulturní dny, které svým obsahem rozvíjejí mezilidské vztahy a vazby ve škole. První den proběhnou dílny zaměřené na rukodělné činnosti. Druhý den proběhnou besedy s hosty, kteří budou hovořit o svých zážitcích z Afriky. Výsledné práce žáků budou nabídnuty veřejnosti 22. 3. 2013 v 15 hod formou vernisáže s doprovodným kulturním programem.

Čistá Vysočina

V letošním roce organizuje krajský úřad Kraje Vysočina 5. ročník jarního úklidu odpadků kolem komunikací s názvem ČISTÁ VYSOČINA. Do sběru odpadů v obci a kolem komunikací se letos zapojí i naše škola. Samotný úklid bude probíhat od 12. do 22. 4. 2013. Kraj poskytne zdarma pytle a vesty a potom bude už jenom na nás, jak změníme k lepšímu prostředí, ve kterém žijeme.

Sběr papíru

První sběrový den v roce 2013 plánujeme na úterý 23. 4. 2013. Budeme rádi, když nám připravíte balíčky papíru před dveře vašich domů. Finanční prostředky získané sběrem papíru budou využity na akce školy a adopci na dálku.

Zedník

*Na světě neměl nic krom nebe modrých niv,
jichž žádný spekulant vzdor láci není chtiv.
S hladkými oblásky se dával do stavění,
kde potok kolem Pau se lichotí a pění.
Zvyklosti řemesla si nerad ztěžoval.
Na maltě ve škopku se odraz slunce smál
a jeho provazec jen v přímosti vždy zhlíd' se.
Marcou se jmenoval. Já vidím jeho líce
bez stopy úsměvu. Slovo málo řekl mi.
Když žije s kamením, tu člověk oněmí.
Co rok, když blížily se Velikonoční svátky,
kdy vše je veselé a klepot mlýna sladký
se rychle zrychluje jak pěna na jaře
na vzdutém potoce, jenž jako z mléka vře,
já vídal jej tu vždy, jak zkoumá, v ruce lžící,
bublinu vodovah, sedících nad krokvicí.
Jedenkrát jeden hňup mu na mne ukázal:
„Ten pán je básník, hled!“ On na to sotva dal.
Než přes to od těch dob se jeho přísné skráně,
když kol mě viděl jít, již zjasňovaly maně.
A jednou zrána pak mně z čista jasna řekl:
„U splavu, vašnosti, pěl slavík na dnešek!“*

Francis Jammes

Láska

Láska je shovívavá, láska je dobrosrdečná, nezávidí, láska se nevychloubá, nenadýmá, nedělá, co se nepatří, nemyslí jen a jen na sebe, nerozčiluje se, zapomíná, když jí někdo ublíží, má zármutek, když se dělá něco špatného, ale raduje se, když lidé žijí podle pravdy. (Láska) všechno omlouvá, všemu věří, nikdy nad ničím nezoufá, všechno vydrží. Láska nikdy nepřestává. Dar prorokování pomine, dar jazyků už nebude, dar poznání zanikne. Neboť kus je všechno naše poznání, nedostatečné je naše prorokování. Ale až přijde to, co je dokonalé, zanikne to, co je částečné. Když jsem byl dítětem, mluvil jsem jako dítě, myslel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě. Když se však ze mě stal muž, všechno dětské jsem odložil. Nyní vidíme jen jako v zrcadle, nejasně, ale potom uvidíme tváří v tvář. Nyní poznávám věci jenom nedokonale, potom poznám dokonale, podobně, jak (Bůh) poznává mne. Nyní trvá víra, naděje a láska, tato trojice. Ale největší z nich je láska.

Z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint'ánům

Z věže budišovského kostela 3

Třebíč – průmyslová čtvrť, vpravo komín teplárny a komín První brněnské strojírny

Třebíč, vpravo Mastník

Zleva vysílač V kopcích u Cidliny, vodojem u Kostelíčka s vysílačem, borovinský komín, komín pekárny Třebíč

Zcela vpředu vpravo Nárameč, vlevo mezi stromy věž stařečského kostela, za lesem sídliště Borovina a transformovna Řípoř, v pozadí železniční zastávka Stařeč a vpravo Čechočovice, na obzoru vysílač na Zadní hoře

Vpředu Nárameč, za lesem Čechočovice a Červená Hospoda s věží vodojemu ZD, na obzoru Mařenka, zatím ještě bez rozhledny

Vpředu opět Nárameč, za lesem silo Krahulov, vzadu zleva Markvartice, Chlístov a Štětěmchy s vysílačem na obzoru

Vlevo na obzoru Kobylí kopec a Bukovec, vpravo vysílač Kopaniny nad Trnavou

Vpravo na obzoru Salátův kopec u Zašovic, pod ním vpředu vysílač u Malého Boru

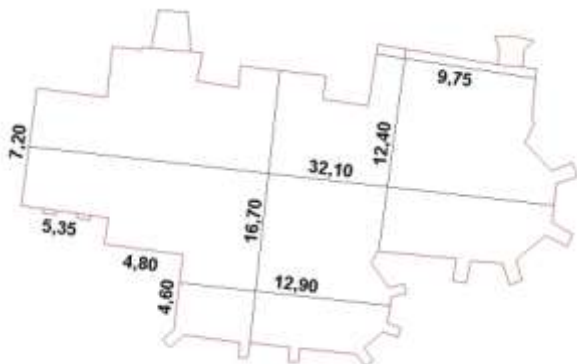
Ladislav Dokulil

Jak je vysoký budišovský kostel?

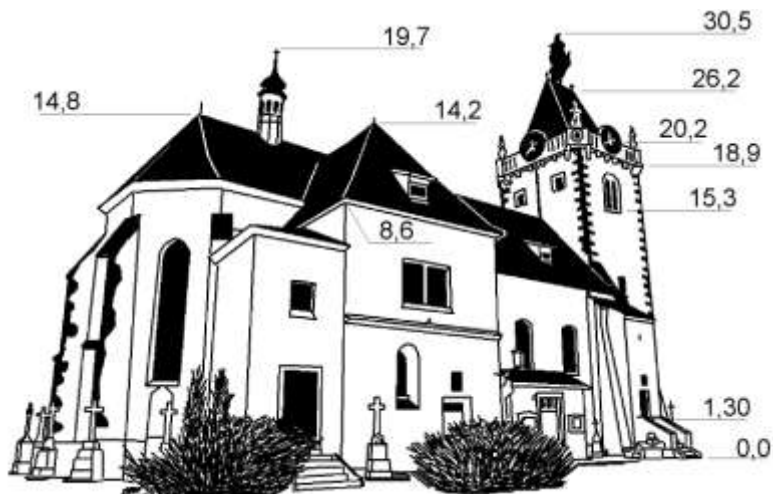
Po opravách korouhve panuje mezi farníky i návštěvníky kolem farního kostela Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda pořád hodně nejasností. Už zasvěcení je nejasné – na internetových stránkách brněnského biskupství je uveden sv. Gotthard, stejně tak ve starých dokumentech. Avšak běžně se v češtině tento svátec (i u jiných kostelů) píše Gothard, stejně jako na většině map (ne všech). K tomu jménu se však ještě vrátíme (připravuje se seriál o vzniku místních jmen na Budišovsku).

Mnoho našich čtenářů nemá jasno o rozměrech kostela, hlavně o výškách. Zatímco délku a šířku si každý (alespoň přibližně) může změřit, výšku každý jen odhaduje. A jsou to čísla různá – cca od 20 do 40 m.

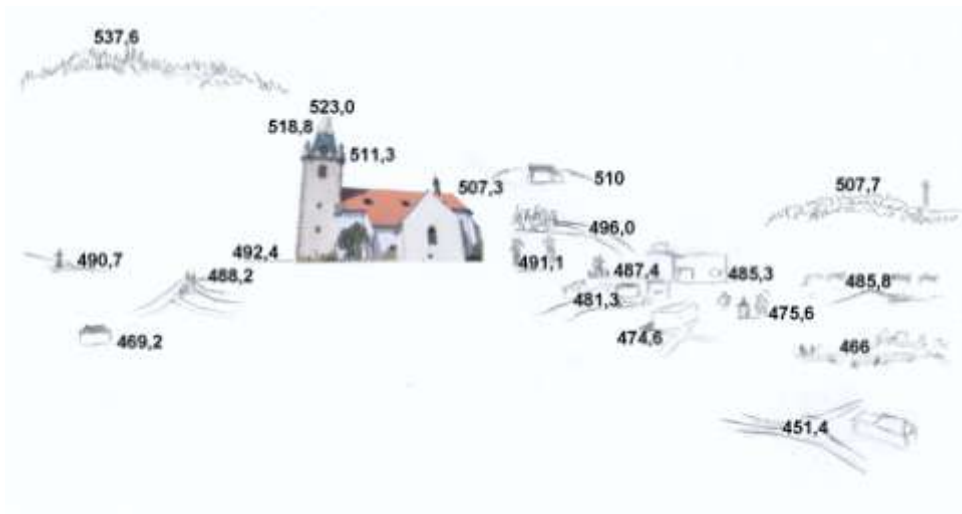
Na žádost čtenářů zde otiskujeme relativní výšky našeho kostela nad zadním vstupem (obr. 2) a doplňujeme i rozměry půdorysu (obr. 1) a některé nadmořské výšky kostela ve srovnání s výškami objektů v budišovském katastru, od kterých lze věž kostela vidět (obr. 3).

obr. 1
Půdorys kostela
s rozměry v m

obr. 2
Výšky kostela
nad zadním
vstupem
(0,0 m)

obr. 3 Nadmořské výšky v m (Balt po vyrovnání)

Zadní vstup do kostela	492,4
Střecha kostela	507,3
Ochoz věže	511,3
Vrch věže pod korouhví	518,8
Vrch korouhve	523,0
Přední brána na hřbitov	491,1
Zadní brána na hřbitov nad schody	488,2
Regulační stanice plynu u silnice k Nárámči	469,2
Křížek na křižovatce cest Na výhonech	490,7
Kaplička u bytovek na Jazírku	475,6
Vjezd do zemědělského družstva	474,6
Křižovatka silnic u bývalé pošty	481,3
Křižovatka silnic u sv. Václava	487,4
Vstup do budovy úřadu městyse	485,3
Křižovatka v Rejdůvni Budišov – Kamenná – Pyšel	451,4
Vrch v poli jižně od Mihoukovic	485,8
Hladina Pyšeláku	466
Vrch Kněžského kopce	507,7
Odbočka cesty ze silnice k Hodovu pod Brdci	496,0
Vodojem pod Brdci	510
Nejvyšší (západní) vrch Brdců	537,6

Ladislav Dokulil

Zvířata v nás

Všimněme si těch krásných příměrů nebo shod. Někdy se chováme jako stádo volů, jindy slonů v porcelánu. Jsme lstiví jak liška, vřeštíme a šklebíme se jako opice. A ženy – slepice? To tedy ne! My před nimi předvádíme svá pozitiva jako páv ocas, ale ony na nás hledí s výrazem moudré sovy. A pak toho nejlepšího pro zachování rodu uchopí do svých pavoučích sítí. Parazitujeme na svém protějšku, nebo státu, jako pijavice, a když je problém, zalezeme do ulity. V práci nám to jde jak slimákovi dostihy. Měníme názory jako chameleon. Krademe jako straka. Na vojně se novým vojákům říká holubi. Problémy řešíme pštrosí politikou. Schováme hlavu do písku a problém zmizí!? Někdo je vyžraný jako vepř, a jiná má čapí nohy. Některé ženy vytočíme tak, že dostanou syndrom plívající kobry. Chudinky nevinné, zašlápnuté jako mravenec.

A znamení zvěrokruhu? Tam jsou taky zajímavé příměry, co? Jeden kámoš je rak, jiný býk, ale někdy spíše blbec obecný, a pak s nimi dobře vycházejte. Je to hodně těžké, ale jde to. Já, štír, už skoro padesát let šťastně žiji ve shodě s beranem. No, přiznávám, že do mě mnohdy ten skopec šel rohama a já do ní mým štířím ocasem, ale i to se dá ustát!

A co my Budišováci, křtění zaniklým Pekařákem a slivovicí? V každém z nás je z těch zvířat nějaký ten ždíbec. Toho horšího i lepšího. Tak se k sobě navzájem nechovejme jako hyeny, nenasazujme si, pánové, parohy jako jeleni. Neštěkejme na děti jako psi a v důležitých životních rozhodnutích se nechovejme jako stádo volů. Vylezme z našich šnečích ulit a smějme se jako racek chechtavý nad prosluněným mořem. Panebože, to je tedy mix! A jestli to nezvládneme, tak se pak nedivme jako když nám uletí včely. Ve skutečnosti nám utekla příležitost...

Neznáte nějaký zvířecí příměr na stav člověka, když má pořádnou opici a je mu blbě? Je ožralý jako Dán? Nebo jako...

Ing. Rostislav Tesař

Stopy, fakta, tajemství

Jistě se čtenářům BZ a zároveň konzumentům rozhlasových a televizních pořadů vybaví, o čem ten nadpis je. Nebojte se, nejsem žádný Stanislav Motl. Já zde nebudu popisovat složité a krvavé kriminální ani společenské případy, pátrat po ztracených dokumentech či lidech.

K tomuto příspěvku mě inspirovala prostá lidská aktivita nepořádníků, v hovorové češtině bordelářů, ať má autor „Jazykového okénka“ radost: dělání pořádku ve svých „literárních“ věcech (pracovní náradí i oblečení v dokonalém pořádku mám stále). Dlouhá léta jsem hala-bala ukládal Budišovské zpravodaje do papírových krabic typu šanonu. K nim jsem postupně cik-cak přidával výstřížky, brožury i knihy o Budišově a okolí. V další krabici jsem skladoval výstřížky mých článků z novin a časopisů. Další obsahovala různé rodinné dokumenty, svatební i úmrtní oznámení a důležité dopisy. No a to vše se tam kupilo páté přes deváté, až mi jeden šanon takřka spadl na hlavu. To byl ten spouštěcí mechanismus a tak jsem se to jal třídit s cílem zařazovat, vyházovat, nalepovat, přesouvat. Ale... hlavně jsem si to četl. Nedivte se, že jsem u toho strávil mnoho hodin, výsledek byl nevalný. Všechno se mě zdálo zajímavé, čtivé, pro mě i budoucnost Budišova a celého světa důležité a tudíž nevyhoditelné! Nezničitelné!

Hodně času jsem strávil nad Budišovskými zpravodaji a přílohami. Co je v nich zajímavých článků, fotografií, informací z obce i o kulturně-sportovně-společenském dění v mém milém Budišově!

Věřili byste, že už v roce 1102 byla osada Dobrutoys na území dnešního Budišova darována třebešíckému klášteru jako nejsevernější osada? Nebo 1480 Budišov doložen jako ves. 1538 povýšení Budišova na městečko, což svědčí o rozplozovací síle jeho obyvatel. V roce 1775 bylo 6 poddaných z Budišova uvězněno v Brně za pobuřování... bylo to pěkně tvrdé venkovské palice! 1798 byly založeny Mihoukovice. V roce 1857 bylo zapsáno 206 žáků školy, ale jak moc chodili do školy, se neví, protože určitě museli pomáhat v rodinném hospodářství. V roce 1913 byl založen Sokol a pak 1922 postavena Sokolovna, 1928 zřízeno sokolské kino a 1977 zanikla hudební skupina Sonet. 1994 bylo restaurováno sousoší sv. Václava, 1998 otevřeno zahradnictví a v téže roce byl uveden taneční parket Pod hrázkou. Na začátku tohoto tisíciletí v roce 2000 byla dokončena plynofikace, na což si dobře pamatuji, a už je to 13 let!

V Budišovském zpravodaji jsou ale kromě letopočtů dávné fotografie už zaniklých zákoutí, portréty i momentky místních rodáků mnoha generací zpět do minulosti, spousty dat a informací o tom, jak náš městys žil a žije. Jsou to **STOPY**, které v budišovské krajině zanechal člověk, jehož geny neseme my dál. Jsou to **FAKTA**, která svědčí o jeho životě, vynalézavosti, zájmech i smutcích. Je to **TAJEMSTVÍ**, co všechno se tady ještě stane, a já jen doufám a modlím se k osudu, aby jen to dobré! Ale hlavně to je svědectví i poselství pro generace, které přijdou po nás...

Jsem rád, že jim to po nás zůstane, aby i oni věděli, stejně jako my, jak se tady kdysi žilo na kamenité, ale nikde jinde nevidané nádherné krajině horácké. Vždyť znalost dějin Budišova ovlivňuje naše sebevědomí a chování. Jsou tam okamžiky každodenního života, kterým historici většinou nevěnují pozornost.

Mám nachystanou další papírovou krabici na BZ. Doufám, že ji, při mém pokročilém věku, taky naplním.

Ing. Rostislav Tesař

Oprava božích muk

Na křižovatce silnic z Námče do Budišova a Valdíkova stojí v těsné blízkosti silnice boží muka. A právě svojí blízkostí u silnice velice trpí, jak ořesy od projíždějících vozidel, tak odlétajícími nečistotami a vodou. Proto jsou nutné častější opravy. Boží muka jsou v péči rodiny Burianových z Námče. Již po generace rodina provádí údržbu a i výzdobu. Ta spočívá v každoročním zapravení drobného poškození, obílení fasády, vyzdobení věnečkem u příležitosti památky zesnulých. Po zimě r. 2011/2012 došlo na několika místech božích muk k odpadnutí větších kusů omítky, což vedlo Burianovy k rozhodnutí provést kompletní opravu fasády. Byla odstraněna veškerá omítka, některé vydrolené cihly byly dozděny a následně byla nahozena nová omítka, po jejím vyschnutí byla boží muka obílena vápnem a do výklenku byl osazen nový obrázek.

Začátkem 70. let minulého století byla vyměněna střecha a byl upraven výklenek pro obrázek.

V r. 1992 bylo nutné srovnat naklánějící se boží muka před hrozícím pádem. Po odkrytí základů byla boží muka pomocí heverů vyrovnána a základy následně zpevněny. Na této opravě se také podílel svou pomocí a radou p. B. Ujčík (1934–2011), bývalý kronikář Nárámče.

Na mapě z r. 1835 (Indikační skici) jsou již boží muka zakreslena. Jaká byla tehdy jejich podoba, nevíme. Z této mapy je patrné, že pozemky kolem božích muk obhospodařovali předci rodiny Burianových (r. 1835 to byl Franz Rauš).

Výřez mapy Indikačních skic z r. 835 s vyznačenou křižovatkou
(kopie mapy převzata z MZA v Brně fond D9)

Zmínka o vzhledu současných božích muk je v publikaci „Okolí horácké osady“ z r. 1937.

Autor textu J. F. Svoboda na str. 34 píše: Mnohem hojnější jsou zato boží muka tvořící přechod ke kapličkám. Zachovávají sice štíhlý tvar, je to však ponejvíce jen jednotný, stříškou přikrytý pilíř, na němž členění je v omítce pouze naznačeno. Jednoduše upravena byla tak roku 1931 boží muka u Budišova (Tř) na rozcestí Budišov – Nárámč-lihovar, která mají sedlovou, taškami krytou stříšku a v naznačeném výklenku barvotiskový obrázek Piety z r. 1899.

Použité fotografie z archivu rodiny Burianových.

Emanuel Nožička

Před opravou, uvolněná „nafouklá“ omítka

Po odstranění zvětralé omítky – z fotografie je vidět, jak blízko silnice boží muka stojí

Josef Burian při opravě

Po opravě

Sixtinská madona na Brdcích

Ke konci roku jsme dostali několik vánočních přání. Mezi nimi bylo i jedno od naší známé z Německa. Vedle milých řádků mne upoutala především známka s výřezem obrazu Sixtinské madony od Raffaela. Potěšilo mě, že jsem se s tímto nádherným dílem znovu setkal. Při pohledu na známku jsem si uvědomil, že jsem v Budišově tento výjev už někde viděl. Nemohl jsem si ale vzpomenout kde.

Sixtinská madona na známce

Po Novém roce mě slunné počasí „vytáhlo“ ven a kam jinam, než na má milovaná Brdca. Neodradil mě mráz ani zledovatělá silnice. Slunce již začalo pomalu zapadat, takže můj pohled přitahovaly především ojiněné, zářící stromy. Pomalou jízdou jsem se dostal až na konec lesa od Budišova k Hodovu a najednou, co nevidím, nasvětlená Sixtinská madona! Byl to jeden z obrázků zdobících boží muka stojící mezi dvěma vzrostlými lípami a v té chvíli mně to došlo – tak odtud ji znám... Přimělo mě to něco více se o tomto jedinečném díle dozvědět.

Sixtinskou madonu (též Madona di San Sisto) dokončil, nedlouho před svou smrtí, italský renesanční malíř Raffael Santi (1483–1520). Vrcholné oltářní dílo si objednali benediktýni z kláštera San Sisto, součástí zadání bylo, že na obraze mají být, vedle Panny Marie držící na ruce malého Ježíše, stojící na oblaku, před rozevřenou oponou, oba světci, jimž byl klášter zasvěcen (jednalo se o sv. Sixta a sv. Barboru). Ve spodní části obrazu se nakonec objevila i dvojice andělků, kteří se se znuřeným výrazem opírají o spodní rám (obraz se symbolickými prvky provází řada legend).

Rafael Santi – Sixtinská madona – originál v Drážďanském Zwingeru

V roce 1754 zakoupil obraz za 110 000 až 120 000 franků polský král, velkokníže litevský a saský kurfiřt August III a nechal jej převézt do Drážďan. Za II. světové války byla sice Sixtinská madona uchráněna před bombardováním, neboť byla s ostatními uměleckými předměty z drážďanských sbírek ukryta v podzemní štole, ale to nezabránilo ke konci války jejímu objevení speciální brigádou Rudé armády, jejímž úkolem bylo shromažďovat umělecké předměty nalezené v sovětské zóně. Ta posléze obraz převezla do Puškinova muzea v Moskvě, kde byl po určitou dobu i vystaven.

Po Stalinově smrti v roce 1955 sovětská vláda rozhodla o jeho navrácení zpět do Německa. Po svém návratu byl obraz restaurován a umístěn do obrazárny v drážďanském Zwingeru, kde je dodnes a řadí se mezi její nejslavnější díla.

Na Brdcích

Hodnota budišovských obrázků je v podstatě nulová. Spolu s dalšími dvěma, sv. Václavem a sv. Janem Nepomuckým, působí Sixtinská madona radostně na každého, kdo se v těchto místech zastaví.

Karel Pavlíček

Zámek v Dalešicích

V místě dnešního zámku býval ve středověku panenský klášter kajnic sv. Máří Magdaleny. V řeholním společenství žily sestry dle řehole sv. Augustina a šatily se bíle, proto je nazývali „bílými pannami“. Byl to jediný klášter tohoto řádu na Moravě, vytvořil zde jako své ekonomické zázemí nevelké panství, které se odkazy a dary po celé 14. stol. zvětšovalo. Kdo byl zakladatelem kláštera a kdy byl přesně založen, se dosud nepodařilo

zjistit pro nedostatek písemných zpráv, ale muselo to být snad koncem 13. stol.; poprvé se v písemných pramenech připomíná r. 1303. Hned po svém založení sestry převzaly a přestavěly kostel, aby jim sloužil jako jejich klášterní kostel.

Tento starobylý kostel je zasvěcen svatému Petru a Pavlu. Stavěn je ve slohu románsko-gotickém, ze 13. stol. pochází gotický presbytář s žebrovou křížovou klenbou. Na boku se nachází stará evangelijní kaple, o které se má za to, že je kaplí bývalého kláštera. V hlavní lodi jsou krásné nástěnné fresky ze 14. stol. a dále je zde vstupní jednoduchý lomený gotický portál. I přes pozdější menší úpravy si kostel zachoval svou původní starobylou podobu a je jedinou dochovanou památkou z bývalého kláštera. Po zrušení kláštera byla roku 1715 barokně zaklenuta hlavní loď a roku 1908 byly provedeny malé úpravy.

Kaple sv. Kříže u dalešického hřbitova

Těžké doby nastaly klášteru za domácích válek mezi moravskými markrabaty Joštem a Prokopem. Za nich byl kraj vypleněn a vydrancován, většina statků násilně odcizena, takže sestry byly nuceny vésti nákladné soudní pře s okolními rozpínajícími se hrabivými šlechtici. Do nadějně se rozvíjející vsi Dalešice neblaze zasáhly i husitské války. Těžkou ránu zasadila klášteru a celému kraji husitská vojska Prokopa Holého, která jej r. 1430 vypálila. Klášter byl sice obnoven, ale už nikdy nedosáhl předešlé prosperity.

Horlivý katolík král Vladislav Jagellonský chtěl klášteru pomoci, proto vydal r. 1502 mocný list Hynkovi z Kunštátu a Polné, že má zůstatí při opravě kláštera dalešického jako nebožtík jeho otec. Tím však klášteru nepomohl, jelikož mnozí tzv. správčové nebo ochráncové klášterů více si hleděli vlastního prospěchu a vysávali jmění klášterů. Mimo

to páni Kunštátští se náležitě starat o klášter nemohli, protože tou dobou žili v pruském Slezsku. Za nich klášter jen živořil.

Správu klášterní vedly převorky, z nichž jsou známy jen některé: Judita z Hořic 1303, 1312, 1331; Eva 1373; Milka 1371; Kunka 1390; Dorota 1437, Vracka 1438; Dorota 1445, 1460 a Barbora z Tavíkovíc 1516, 1546. Proboštové se jmenovali: Ondřej 1321; Hekkart před rokem 1331; Mikuláš po roku 1331; Vavřinec 1460 a Jiljí 1470.

Roku 1546 král Ferdinand I. zastavil dalešický klášter a statky jeho za 3500 kop Karlovi ze Žerotína a na Žehušicích, hejtmanu knížectví Hlohovského. Statek mu však nebyl po ruce, proto se svolením královským postoupil jej r. 1553 Burjanovi Osovskému z Doubravice a na Valči za 4500 kop českých krejcarů, s podmínkou, aby převora a jednu žijící jeptišku do smrti nechal v Dalešicích. Klášter úplně zanikl r. 1560.

Průčelí zámku

Také Burjan Osovský dalešické panství dlouho nadržel. S povolením královským zastavil je roku 1555 za 8000 kop Jindřichu Kralickému z Kralic; ten přestavěl klášter na renesanční tvrz a r. 1564 byly Dalešice povýšeny na městečko. Roku 1609 byl statek dalešický prodán Jiříkovi z Náchoda a jeho syn Leopold Jindřich po r. 1650 statek prodal pánu z Hodic. Vdova po něm se znovu provdala za Leopolda, rytíře Odkolka z Oujezda, který znovu osadil blízkou pustou vesnici Chroustov a v roce 1708 postavil na blízkém návrší, odkud je pěkná vyhlídka do okolí, kapli Nejsvětější Trojice. Tu v r. 1803 nechala empírově upravit pozdější majitelka dalešického panství, baronka Kateřina Hessová. Ta pod kaplí zbudovala rodinnou hrobku rodu Hessů (po přestavbě byla kaple znovu vysvěcena na kapli sv. Kříže). Rytíř Odkolek byl bezdětný, a proto na starší prodal svůj majetek Janu Antonínu Pachtovi z Rájova. Jeho syn Antonín Karel prodal pak v r. 1724 statek dalešický polnímu zbrojmistru Jindřichu Josefu, hraběti Daunovi, jenž tvrz přestavěl na barokní zámek.

Přestavbu projektoval architekt Josef E. Fischer z Erlachu, který navrhl střízlivě členěnou fasádu s nepravým rizalitem vjezdu. Vnitřní přestavby se dotkly kleneb a schodišť. Vznikl honosný sál v patře západního křídla, jenž se výškou projevil i navenek. Je vyzdoben štukami s válečnými motivy, jak se na daunovský rod sluší. Dílem baroka jsou přízemní budovy předzámčí. Nově vytvořený čestný dvůr je přístupný kulisovou branou sevřenou mezi pavilony vrátnic a zdobenou kamennými plastikami ochranné zbroje. Portály a vchody do zámku dal ozdobit krásnou kamenosochařskou výzdobou, u zámku byl nově založen anglický park. Dnes tvoří tato slavnostní kulturní památka pozoruhodný celek, jakoby pomník svého stavebníka a bývalého majitele, hraběte Jindřicha Josefa Dauna, který stavbou barokního zámku navázal na starší panské sídlo; zčásti obsáhla také konstrukci středověkého kláštera.

Dalešický zámek s věží kostela

Syn Jindřicha Josefa Dauna Maxmilián 1761 prodal dalešický statek Heřmanu Vavřinci, rytíři Kannegiesserovi, jeho dcera Kateřina se provdala za Jáchyma Alberta barona Hessa. Dalším majitelem byl jeho syn Heřman Albert, baron Hiler-Hess. Po smrti tohoto v r. 1850 koupil Dalešice od dědiců Jiří, baron Sina. Za Sinů v 2. pol. 19. století byl zámek uvnitř přeměněn na kanceláře a obydlí úředníků, přesto se v něm do dnešních dnů zachovala bohatá barokní výzdoba v přízemí. Cennou štukovou výzdobu mají také stěny a stropy interiéru. Je zde sál zdobený štukami s válečnými motivy. Nad hlavním vchodem do zámku se vypínala až do r. 1868 věž úplně stejná se zdejší farní věží. Byla nejen ozdobou zámku, nýbrž celého městečka.

Farní kostel sv. Petra a Pavla

Nezbývá než dodat, že v současnosti je tato hodnotná kulturní památka opatrována Fondem kraje Vysočina.

Josef Mikulášek

Sepsáno podle: Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku, Miroslav Ptáček 1996

Kraj Vysočina, města a obce kraje Vysočina

Krajinou Oslavy, Rokytne a Jihlavy proti toku času, Slavomír Brodesser 2007

Vlastivěda moravská – Hrotovický okres, František Dvorský 1916

Českomoravská vrchovina, průvodce Dr. Ing. František Mandys, CSc.

Slzy

Po delší době nás, den před Silvestrem, navštívili naši známí z Třebíče (František nám před léty zhotovil kříž do kuchyně). Maruška dělá sociální pracovníci se zaměřením na ověřování žádostí příspěvků na péči v terénu. Při jedné z návštěv se dostala do rodiny, kde žila matka se svým malým synem. Ten trpěl svalovou atrofií (byl velice vyhublý) a prakticky nehybně ležel na posteli. Jeho maminka, která vypadala, že je v pohodě, jí líčila, jak celou nesnadnou situaci zvládají, např. když vaří, má syna, přes nějaký přípravek, upevněného na těle atd. V jedné chvíli maminka odešla do vedlejší místnosti udělat návštěvě kávu, když se vracela, tak si Maruška všimla, že na tváři hoch, o kterém si myslela, že není vůbec schopen jakékoli reakce, se objevil úsměv. U kávy ji maminka vyprávěla, že její syn asi trpí velkými bolestmi, jelikož se v noci budí a nařká, není schopen jí říci, co mu je a ona neví, jak mu pomoci. Ve chvíli, kdy toto říkala, se Maruška otočila k synovi a všimla si, že mu po tváři stékají slzy. Maruška se v té chvíli zhroutila, začala brečet také, a jediné, čeho byla schopna, přislíbila mamince, že udělá všechno proto, aby příspěvek dostali.

Ještě dnes, když to vyprávěla, jí tekly slzy.

Karel Pavliček

Myslím, že znamením zdravého duchovního života je hbitost a pružnost mysli, bdělá všímavost, jasně, zřetelně a kritické vidění, ale také tvořivá imaginace a schopnost vidět překvapivé souvislosti. Pozorná a usebraná mysl vidí skutečnost v jejím nepřeborném bohatství. Můj pohled na svět je od základu pluralitní. Vidím ale, že vše je se vším spojeno a vše se ve všem zrcadlí. Intuici oceňuji jako tušení nebo ukazatele směru k rozumovému řešení. Duchovní život směřuje přes rozum a víru ke kontemplaci. V ní se spojuje neproměnná mysl i dynamika a rozmanitost reality. Pro mne jako pro kněze je určující to, jak je svět přítomen v liturgii. Ta je kontemplací promítnutou do času a prostoru. Liturgii kdosi nazval nebem na zemi. Kontemplaci a liturgii bych, jistě poněkud amatérsky, nazval sněním v plné bdělosti.

Odilo Ivan Štampach

Historie a současnost Sboru dobrovolných hasičů v Rozích

Koncem 19. století byla hlavním motivem zakládání hasičských sborů ochrana proti požárům. Zpravidla nějaký větší oheň ve vsi se stával podnětem k rozhodnutí založit svépomocnou organizaci – pro boj s ohněm. Na venkově prosazovali založení sboru často učitelé a pokrokoví zemědělci. Jinak tomu nebylo ani v obci Rohy.

Dne 5. ledna 1896 na valné hromadě budišovského hasičského sboru se Rohy ustanovily v požární obvod Budišova.

V následujícím roce 1897 se rohovští občané rozhodli pro založení vlastního Sboru dobrovolných hasičů. Jelikož člen obecní rady František Sedlák zpočátku nebyl této myšlence nakloněn, pověřili svého občana Františka Požára, rolníka a starostu obce, aby se spojil s učitelem Švarcem ze sousedního Hodova, kde již také založili Sbor dobrovolných hasičů a požádal ho o pomoc při založení zdejšího hasičského Sboru, viz tisková zpráva z archivu ve Velkém Meziříčí, (Hasičská kronika T. Kršky z roku 1898).

Sbor hasičský v Rozích.

Obec Rohy čítá 42 domů s převládající krytbou doškovou. Obyvatelé jsou rolníci. Poloha obce a okolí jest lesnatá pahorkatina. Dobrovolný sbor hasičský založen byl roku 1897. a zakladatelem jeho byl Frant. Požár, rolník a starosta obce. V obecní radě byl Frant. Sedlák. Tento uznal potřebu sboru až po vykonaných službách obci, jinak stavěl se proti němu.

Prvními funkcionáři ve sboru byli a jsou podnes: předsedou Frant. Sedlák, rolník, náčelníkem Frant. Požár, rolník, a jednatelem Frant. Švarc, učitel. Sbor trvá 1 rok.

Členy sboru jsou: Richard Smejkal, Jindřich Požár, Frant. Šlechtický, Fr. Lázníčka, Jan Kostivál, Frant. Drápela, Josef Svoboda, Frant. Dufek a Josef Janů.

Sbor má dvoukolovou stříkačku; týž účastnil se dosud 1 požáru.

Handwritten list of members of the fire brigade in Rozích, 1898. The text is written in cursive and lists the names and roles of the members.

Hasický sbor byl
uznán valněm rok 1898
vz. 42 domů a velky
sby sboru jsou
Frant. Sedlák č. 11
jednatelem
Anton Voborný č. 9
starosta
Jindřich Požár č. 13
náčelník
Frant. Lázníčka č. 16
jedna náčelník
Josef Drápela učitel

Při celkové opravě báně věže kaple, zasvěcené Nejsvětějšímu Srdci Páně a patronce P. Marii, byla v roce 2012 nalezena schránka vložená do trámu kopule při stavbě v roce 1906 a otevřena teprve po 106 letech při celkové opravě této kopule kaple. Z jednoho z nalezených dokumentů je patrné, že na valné hromadě v roce 1898 byl založen Sbor dobrovolných hasičů v Rozích, jehož zakládajícími členy byli: Richard Smejkal, Jindřich Požár, František Šlechtický, František Lázníčka, Jan Koštoval, František Drápela, Josef Svoboda, František Dufek a Josef Janů.

Nalezený list při opravě kaple v roce 2012

Prvními funkcionáři ve sboru byli:
předseda – František Sedlák, rolník
náčelník – František Požár, rolník
jednatel – František Švarc, učitel

Již začátkem roku 1898 se občané rozhodli pořídit si vlastní stříkačku. Provedli mezi sebou peněžní sbírku a požádali o příspěvek císaře Františka Josefa I. při 50. výročí oslav jeho vlády, ten jejich žádosti v nebyvale krátkém čase na dnešní dobu vyhověl. Od tohoto roku měl tedy sbor k dispozici dvoukolovou ruční stříkačku taženou jedním koněm, která je funkční dodnes.

Mezi dokumenty ze schránky z roku 1906 byl nalezen i písemný záznam, v němž stojí: Hasičský sbor byl u nás založen 1898, trvá již 8 roků a veliteli Sboru jsou:

František Švihálek č. 11 – jednatel
Antonín Voborný č. 9 – starosta
Jindřich Požár č. 13 – náčelník
František Láznička č. 26 – podnáčelník
Josef Drápela č. 19 – četař

V roce 1911 byli členy sboru: L. Svitáček, F. Brodský, F. Láznička, Malec, R. Smejkal, F. Jurek, J. Brodský, F. Švihálek st., F. Drápela, J. Požár, F. Láznička st., F. Sedlák, Doležal, F. Bednář, J. Požár, Kupa. V následujících letech do sboru přistoupili: J. Drápela, F. Jurek, J. Požár, F. Láznička ml., F. Bednář, J. Svoboda, A. Brodský, J. Jan.

V roce 1936 bylo také založeno družstvo žen, velitelkou byla Marie Svitáčková, členkami Amálie Voborná, Marie Švihálková, Marie Doležalová a Marie Kupová. Jeho činnost trvala až do roku 1941.

V obci pracovalo od roku 1977 i žákovské družstvo, které vedl člen hasičského sboru Luděk Frejlich.

Hasičský materiál býval v této době porůznu rozmístěn v některé ze stodol větších sedláků v obci. Proto v roce 1931 se započalo se stavbou hasičského skladiště (zbrojnice), které bylo slavnostně otevřeno roku 1932. Stálo na místě nynější prodejny potravin. Na průčelí bylo napsáno „BOHU KE CTI BLÍŽNÍMU KU POMOCI.“ Toto skladiště sloužilo až do poloviny 20. století. V dalších letech, když se provedla adaptace části hasičské zbrojnice na prodejnu potravin, byla hasičská zbrojnice umístěna v objektu dílen JZD. Teprve v roce 2000 byla hasičská zbrojnice, včetně klubovny a garáže pro zásahové vozidlo, přemístěna do zrekonstruovaných suterénních prostorů bývalé základní školy, nyní víceúčelového objektu kulturního domu a Obecního úřadu v Rozích.

Otevření hasičské zbrojnice 1932

Vybavení hasičskou technikou se postupně zlepšovalo. Po 2. sv. válce vlastnil sbor motorovou stříkačku PS 8. V roce 1972 získal Sbor dobrovolných hasičů terénní automobil GAZ 24 a motorovou stříkačku PPS 12. V roce 2002 byla obci předána druhá motorová stříkačka PPS 12 z nadbytečných armádních zásob, využitelná jako záloha při požárech. Dále pak byl zakoupen pojízdný výsuvný žebřík.

V roce 2004 se podařilo opět zajistit neúplatným převodem z nadbytečných armádních zásob nové terénní skříňové vozidlo UAZ 452 pro 9 osob, včetně kombinovaného tažného zařízení pro motorovou stříkačku, nebo výsuvný žebřík. Vzhledem k nevyhovujícímu technickému a provoznímu stavu těžkého vleku na stříkačku obec zakoupila v roce 2007 upravený lehký vlek od firmy Agados – Velké Meziříčí, členové sboru provedli montáž uchycení stříkačky PPS 12 a dalšího potřebného zařízení k zajištění snadnější obsluhy při požáru.

V obci Rohy byla v roce 2007 zřízena zásahová jednotka v počtu 10 mužů, která je zcela vybavena předepsanou výstrojí a skládá se z těchto členů sboru:

Josef Vaďura – velitel jednotky, Radomil Nestrašil – zástupce velitele, Stanislav Javůrek – strojník, Michal Svoboda – strojník, Jiří Strnad, Vojtěch Hort, Jiří Hort, Antonín Voborný, Roman Hrádek a Dalibor Mikyska.

Po dobu trvání Sboru dobrovolných hasičů v Rozích byly stovky občanů, mužů i žen, členy této dobrovolné organizace, každá z rodin v této vesnici měla v dlouhých 115 letech trvání ve sboru svého zástupce. Dnes se již nelze přesně dopátrat všech, ale v každém případě, čest jejich záslužné práci! Proto lze jen vyjádřit obdiv nad tím, že to dělali obětavě, rádi a ve jménu hasičského „Bohu ke cti bližnímu ku pomoci“.

Seznam členů SDH v Rozích, dle dostupných informací od roku 1931 do 2012

Členové sboru v letech 1931–1953

František Brodský – starosta, František Doležal – náčelník, Bohumil Jan – podnáčelník, Alois Kuřátko – jednatel, Josef Švihálek – zbrojír, František Mikyska – pokladník, František Dufek – trubač, Karel Láznička – samaritán, Antonín Požár – samaritán a Marie Svitáčková – velitelka.

Hasiči: František Dufek, Jan Koštoval, Antonín Lisák, Rudolf Malec, František Ondráček, Jindřich Požár, Antonín Svoboda, František Svoboda, Richard Smejkal, Antonín Zavadil, František Brodský, Josef Jan, Jindřich Požár, František Sedlák, Josef Bednář, Jan Svoboda, František Kratochvíl, Amálie Voborná, Marie Kupová, Marie Švihálková, Marie Doležalová, Antonín Voborný, Ladislav Malec, Josef Dobrovolný, Edvard Pácal, Josef Dvořák, Jan Koštoval a Jaromír Lisák.

(podle Členského katastru XIX. hasičské župy Krškovy)

Členové sboru v 2. polovině 20. století

(Bez udání funkcí)

Antonín Voborný nejst., František Svitáček, Jindřich Požár, Zdeněk Navrátil, Jaroslav Štoksa ml., Josef Vařura, Jan Svoboda, Josef Kotačka, Jiří Žák, Ludvík Hrnčíř, Jiří Sedlák, Lubomír Strnad, Radek Nestrašil, Jaroslav Bednář, Josef Bednář, Stanislav Bednář, Luboš Cvrček, Jitka Dvořáková, Milan Frejlich, Jaroslav Bednář ml., Petr Bednář, Bohumír Benáček, Jiří Dvořák, Luděk Frejlich, Lenka Frejlichová, Roman Hrádek, Chalupa Michal, Chalupa Jiří, Miroslav Jurek, Ing. Pavel Košťál, Miloš Krejčí, Zdeněk Lisák, Josef Marek, Dalibor Mikyska ml., Lubomír Nestrašil, Jiří Požár, Libor Sedlák, Vilém Smejkal ml., Dagmar Smejkalová, Mgr. Jiří Strnad, Marek Svoboda, Pavel Svoboda, Bohuslav Teplý, Jaroslav Vařura, Antonín Voborný ml., Rostislav Žák, Martin Chalupa, Ivo Chalupa, František Janda, Jan Koštoval, Petr Košťál, Karel Krejčí, Ladislav Malec, Dalibor Mikyska, Pavel Mikyska, Vladimír Nestrašil, Jiří Sedlák ml., Vilém Smejkal, Richard Smejkal, Lubomír Strnad ml., Jana Strnadová, Stanislav Svoboda, Josef Šídlo, Miloš Vařura, Antonín Voborný st., Miroslav Žák.

(podle členské evidence SDH a obecní kroniky)

Noví členové

Zdeněk Absolon, Vojtěch Hort, Jiří Hort, Stanislav Javůrek, Josef Jurán, Dominik Nestrašil, Michal Svoboda a Ondřej Zmeškal.

V Rozích dne 12. 12. 2012

Lubomír Strnad a Bohumil Benáček, za přispění Petry Svobodové

Poznámka: Další informace najdete v Hasičské kronice obce Rohy od autorky Petry Svobodové, vydané v roce 2000.

Manské LS v Číměři

František Dvorský uvedl ve Vlastivědě moravské – třebečský okres z roku 1906 na straně 227: „V lese, jenž donedávna k číslu 1 náležel, jest hranečník asi ½ metru vysoký s letopočtem 1555, na kterém vytesány jsou dvě ruce a nad nimi nápis MANSKE L[E]S.“ (MANSKÝ LES)

Josef František Svoboda ve své práci Okolí horácké osady z roku 1937 na straně 12 píše: „U Číměře [TŘ] v lese, který patřil kdysi k číslu 1, stojí asi 50 cm vysoký kámen s letopočtem 1555, jsou na něm vytesány dvě ruce a nad nimi: MANSKE L[E]S.“

Pravděpodobně roku 1984 pan František Hruža zaslal do Aše, kde sídlí Společnost pro výzkum kamenných křížů, zajímavé materiály. Fotografie tohoto hraničního kamene na svém původním místě s doplňujícím textem: Číměř u Třebíče / Morava: prastarý mezník s vytesanými varovnými znameními – dvě ruce s roztaženými prsty – „stůj, až sem a ne dál“ (s poznámkou: *písmena byla vyčerněna fotografujícím pro lepší vyjasnění na snímku*).

V publikaci Nemovitě kulturní památky – okres Třebíč vydané roku 2000 autoři J. Petrová a J. Uhlíř na straně 26 zaznamenali: Číměř – smírčí kámen v lese (číslo památky 2597). V té době byl hranečník pravděpodobně již ztracený!

Já jsem vstoupil do pátrání někdy v roce 2008. Oslovil jsem několik starších lidí, kteří o kameni věděli. Ten prý na svém místě není dobrých 12–15 let. „To víte, tam kde stával, je v blízkosti pár chat, kam jezdí Brňáci. Možná byste měl zajet do Brna, jestli tam není v nějaké zahrádce.“ Do Brna jsem kvůli kamenu nejel, ale z hlavy jsem hranečník nepustil.

Podářilo se mi získat další černobílou fotografii kamene na původním místě. Autorem fotky byl místní občan, pan Krátký. Pořídil ji snad roku 1988. Tentokrát jsou písmena a ruce zdůrazněné bíle.

Zajímavé informace jsem získal z evidenčního listu nemovité památky z ústředního seznamu kulturních památek ČR. Hraniční kámen je zde veden pod číslem 25212/7-2597. Zápis do státního seznamu byl schválen 22. 11. 1963.

Umístění památky: v lesní trati „ROVNY“ na ostrožně nad údolím Jihlavy, dnes zaplaveným Dalešickou přehradou cca 1,7 km jihovýchodně od obce.

Slohové a časové umístění: nedatovatelný hraniční kámen, datace 1555 na původním evidenčním listu se nezdá být pravděpodobná.

Zdůvodnění památkové ochrany: hraniční kámen nesoucí neobvyklý reliéf zkřížených rukou představuje zajímavou kulturně – historickou památku.

Popis: (kráceno) kámen nebyl identifikován. V místě lokalizovaném původní katastrální mapou... se kámen nenachází.

Začátkem léta 2007 pak přišla od kamaráda úžasná zpráva. Kámen se nenachází v Brně, ale na Třebíčsku. A co jsme věděli téměř půl roku, se stalo neuvěřitelnou skutečností. Kolega 22. 10. 2009 v 16 hodin 42 minut mi poslal zprávu. „Kámen jsem viděl a nafotil, bohužel nezměřil.“

Hned jsem otevřel dvanáctiletou whisky a patričně to oslavil. Teď probíhá jednání s památkáři, kam kámen usadit. Jestli opět na původní místo nebo před obecní úřad v Čiměři.

Emanuel Nožička

Němkyně a komprda

Tato dvě na první pohled nepěkná slova se mi najednou vybavila a já se vrátil znovu o několik desítek let nazpátek, do dětství, kdy se běžně používala. K prvému z nich. Němkyně, či německá myš, je lidové označení krysy nebo potkana. Oba příbuzní z čeledě Muridae byli do Čech „importováni“ z přístavního města Hamburk. Potkan hnědý (*Rattus norvegicus*) je všežravec a vyhovuje mu vlhké prostředí – ideálně kanalizační stoky. Krysa obecná (*Rattus rattus*), s výjimkou Skandinávie, je rozšířená po celé Evropě, severní a jižní Africe, celé Austrálii a jihovýchodní Asii. Je vegetariánka a živí se převážně zrním a ovocem. Nemá ráda vlhko, vyhovují jí suché prostory a výborně šplhá. Do Evropy se dostaly z jihovýchodní Asie lodí a karavanou. Doba expanze se časově kryje s křižáckými výpravami a raně středověkým rozvojem lodní dopravy.

Komprda, lidový název čirůvky havelky (*Tricholoma portentosum*), má další kouzelné lidové názvy jako černoška, koženka, mhouřilka, myška, podzimka, šedivka a popelka, je

houba rostoucí na podzim kolem 16. října v jehličnatých i smíšených lesích. Jedná se o výbornou houbu vhodnou k samostatné úpravě a k nakládání do octa.

Tak vida, němkyne není německá dívka a komprda není jen tak ledajaká houba.

Karel Pavlíček

Stáří

Viděl jsem stařenu v kostele, čelo měla položeno na lavici, ano, na lavici, ale spíše již na rakvi, byla vetřhá jako prach, a zahalena do černého hedvábí, a v ruce, která byla jako divochem nebo dítkem urobena z hlíny a písku, tak bolestně milá svou výmluvnou bezmocností, v zašlé a zavadlé ruce měla bílý šáteček a stírala si pot, pot únavy, ne dnešní, vždyť seděla v jitřním chládku na mši, ale tajemný pot osmdesáti let, nakyslý a hojný pel staroby, v krůpěje sražený, blízký dech smrti, na studeném čele a na skráních, jež smutně nesou pohaslá okénka očí... Hrubý je tvůj šátek na vpití tak drahocenné vody, chtěl bych ti dát měkký, aby tě laskal, předený z vláken babího léta, která se podobají tvým vlasům, ač jsou méně ctihodna, ale hebčí a plna soucitu a smíru. Mám celý podzim v srdci, tedy též mnoho pavoučků-tkalců, počkej, upředou mi jej a dám ti... Byl jsem na ovesném strništi na dlouhém a širém poli, na mezi bylo kamení a v kamení rostl šípkový keř. Léta mračna a náhle vytrysklo slunce, a mělo broskvově nazelenalou slidovou tvář, a paprsky se spouštěly jako dlouhé, bílé žíně až do bledavé modře obzoru, jako by se potápěly v lázeň. Na strništi byla hejna husí, bílá, ale s přemnoha oranžově červenými skvrnami nožek a zobáků; a přiletěl jasný oblak a stanul za šípkovým keřem, a ten se na něm rozvil opět oranžově červenými ovály a kolečky plodů. Jaké dětinně sladké závodění v kráse a něže! Duši se to líbilo, a, že je hbita a má k tomu moc, zavřela se pevně nad tou krajinou, jako škeble nad tajemným zrnkem písku. – Tedy proto mám také pavoučky v srdci, a upředou ti nejen hebky šátek, ale dlouhý koberec, vedoucí až v onu vábnou dálku, kde plynou modravé vody, do nichž slunce stápi žíně svých paprsků, aby zduchověše vypustily hrubou pernost. Daleko, k potokům mezi věčnem a zemí, k vodám kání, stesku a lítosti.

Bohuslav Reynek

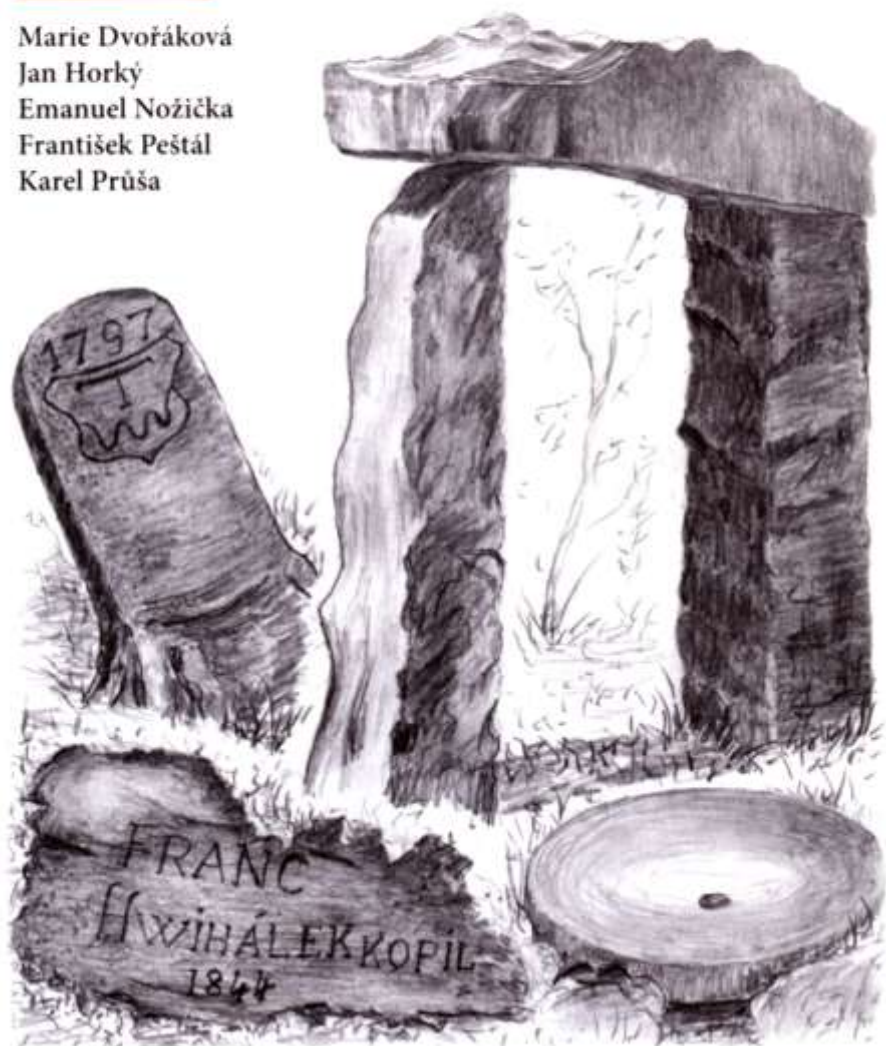
Doporučení

V půli prosince minulého roku spatřila světlo světa pozoruhodná kniha Kamenné památky na Třebíčsku. Je dílem usilovného bádání pětice autorů, kterým se zde podařilo zmapovat památné kameny, kolomazné mísy, kamenné stavby a další památky na Třebíčsku (z našeho okolí jsou zde zastoupeny oblasti Doubravy, Kamenné, Hodova, Přeckova atd.). Prostřednictvím fotografie, kresby a textu se autoři snaží, vedle upozornění na tyto kamenné památky, vzbudit zájem široké veřejnosti.

Knihu vydalo v roce 2012 trebičské vydavatelství Akcent.

KAMENNÉ PAMÁTKY NA TŘEBÍČSKU

Marie Dvořáková
Jan Horký
Emanuel Nožička
František Peštál
Karel Průša

Jazykový vokýnko

Ještě se podíváme, jak mluvíme. Velmi často můžeme slyšet podobné věty jako: *Díky nehodě kamionu* nebo *bylo mi strašně dobře*. Zajímavé je slovní spojení *drtivá menšina občanů*.

Následující slova a výrazy nás také obklopují, překlad leckdy není snadný a často ani přesný: *Vytunit* (vyladit, vylepšit k dokonalosti), chovat se *remoutně* (z angl. odtažitě, nepřístupně?), *konvenuje* (snad z angl. convention = dohoda, smlouva, zvyk), *aplikujeme* záhlvkou, postříkem, nátěr, léčiva, make-up, z toho *naaplikovat*, nebo existuje velmi hezký výraz *naskladnit*. Moderní slovo *ufinancovat* působí dojmem zoufalství. Můžete si to na webu *zalajkovat* (internet je plný *I like...* – co se mi líbí), případně *lajknout na fejsbúku* (označit na sociální síti facebook jako oblíbené). Dalšími používanými výrazy jsou např. *kruciální* (ústřední, rozhodná) otázka, zajímavý je výraz *je to skutečně neskutečně pěkné* a slyšet můžeme i *mediální nasvícení* (to je jedno, že nevíme, o co jde). No, myslím si, že je o hodně hezčí mluvit česky. A když už mluvit, tak dobře vyslovovat, aby nám bylo rozumět. Například v obecné češtině frekventované slovo *fakt*, pokud se nedbale vysloví, může působit nevhodně – a při rozhovoru s anglicky mluvícími se tomu slovu raději vyhněme. I když třeba v Americe si s výslovností příliš problémy nepřipouštějí. Například zvolání *Geáomaoey!* tvoří hádanku i pro angličtináře (Get outta my way).

Ale není to jen ve výslovnosti. Často používáme různé jazykové berličky, např. *vole, ty vole*, z toho zkráceně *tyve, tyjo, tyoe, tye*, z dalších lze uvést *jó, né, tedy, jako, jaksi, jakože* a dnes absolutně nejrozšířenější *jakoby*. Nemusíme se však příliš vzrušovat, Němci mají zase např. *nicht wahr* – a anglické *well* je již pověstné.

Když už jsme u těch jazyků, z cizích řečí přebíráme více, než by bylo třeba. Příšerné věty *je to o tom...* (it is about...), nebo *to je, o co jde...* (that is what...) pocházejí z angličtiny. Slyšel jsem i vyjádření *...a co je pro mě nejnadějnější, je, že může obsahovat...*, samozřejmě v překladu televizního pořadu BBC. Spojení ze slovenštiny *není to až tak moc...* lze použít snad jen v řeči hovorové.

Ještě si můžeme promluvit o slovech, která vznikla z názvů výrobků a postupně se ujala pro všechny podobné věci: *zonka* (limonáda), *pišingr* (oplatek), *ementál* (sýr), *sendvič* (obložená houska) *GPS* (navigace), z názvu Google (internetový vyhledávač) vznikl výraz *vygüglit*. A co takhle dříve velmi populární textový editor *T602*, proč je tam takové číslo? Inu, zpočátku se počítačovým nadšencům dařilo v tehdejší Svazarmu – a nejvíce zrovna v 602. organizaci v Praze. Pro nepamětníky – Svazarm byla zkratka **Svazu** pro spolupráci s **armádou** a dařilo se v něm i motoristům, radioamatérům, fotoamatérům a dalším, jejichž některá činnost ve svazu tolerována by jinde byla tehdy okamžitě zakázána.

Mnoho dnes používaných slov vzniklo z výrazů s dnes již téměř nebo úplně zapomenutým významem. *Onuce* byl pruh látky, kterým se omotala noha při obouvání, předchůdkyně ponožky, dnes se však již užívá v trochu jiném významu. *Šídlo* se sice jako nástroj při zpracování kůže dosud používá, dnes však se toho slova užívá v jiném významu. *Brdo* byl dříve nízký zalesněný vrch, pak součást tkalcovského stavu, dnes

slouží jako označení jednotvárnosti. Výraz *ty brďo* s ním však nesouvisí, výklad toho slova je nejasný. *Ječné zrno* byla dříve délková míra (0,0034 m), dnes se s ním můžeme setkat na víčku oka. *Parní válec* se často označuje stroj válcující silnici, parou však již skutečně poháněn není. No, a když uslyšíme, že na pódium přijde *předskokan*, nebude se tam (většinou) jednat o nějaké skákání. Interpret nebo skupina uvádějící ty (většinou) slavnější, přicházející po ní, dnes převzali označení ze skokanských můstků, kde ty právě předskokany z důvodu ne právě levných vysílacích dob již v televizi téměř nevidíme, respektive (většinou) zrovna jde reklama.

Z čeho vznikl název hry *Pexeso*? Kdysi byl v televizi soutěžní pořad, který se jmenoval **Pekelně se soustřed**. Tam byl poprvé uveden princip hry obracení dvojice stejných kartiček. Často se při komentování menší chyby objevuje termín *ztráta kytičky*. Ten pochází také z dřevních dob televizních soutěží (Desetkrát odpověz, Deset stupňů ke zlaté), kdy za méně přesnou, avšak částečně správnou odpověď nebyl soutěžící ještě vyhozen, ale ztratil jednu kytičku, později desítku. Pokud během soutěže ztratil všechny své kytičky, letěl stejně. Dnes již o tom, co to byla ona kytička, ví jen málo lidí, sousloví se však používá stále. A takových případů je *neúrekom* (toto slovenské hovorové slovo se někdy používá i u nás).

Jiná rčení pocházejí z bible. *Tábor* je nazván podle husitského města, které mělo jméno podle biblické hory Tabor. *Sodomie* (zvrácená sexuální praktika) podle biblického města Sodomy. Hovorový výraz *kost* pro dívku je také z bible (první žena „utvořená“ z kosti Adama) – a *hobuy s octem* se (nepřesně) dostalo Ježíšovi na kříži, když měl žízeň. Ostatně, aby se nebralo jméno boží nadarmo, vznikly náhražky za zvolání Ježíši – *jé, jéje, jémine, jejda, jejdamane, ježdamane*. Místo Kristepane se ujalo méně lichotivé *kryndypindy*. Ostatně i Ježíšově matce se dostalo mnoha označení, z nepřeborného množství alespoň *šmarjá* (z *Ježíšmarjá*), nebo velmi hezké *panenko skákavá*, zřejmě podle kdysi známého obrazu Panny Marie v západočeských Skocích u Žlutic (požívá se již asi od konce 18. století).

Teď se hodně mluvilo o asteroidech a meteoritech – a různé výrazy jsou leckomu nejasné. Tedy: To těleso, které putuje vesmírem, se nazývá *meteoroid*, *asteroid*, možná někdo zaregistroval i *geoid* (zemské těleso). Pokud meteoroid vidíme na obloze (je to tím, že při vstupu do atmosféry hoří a nechává za sebou svítící stopu), říká se mu *meteor* a existují celé **meteorické roje** (jestli někde uvidíte název **meteoritický** roj, je to špatně). Po dopadu na Zemi (nebo jiné kosmické těleso) se meteorům říká *meteorit*, a zase jsou celá *meteoritická pole*. Asteroid po dopadu na Zemi by se jmenoval *asterit*, ale ještě jej nikdo živý nenalezl, proto se to slovo neužívá. Geoid pak na Zemi dopadnout nemůže. Ale zatímco meteoroidy můžeme vidět jen při průletu zemskou atmosférou, asteroid lze (většinou dalekohledem, jak tomu bylo 15. února) vidět i na noční obloze, proto má název po hvězdě (lat. *aster*). No, a geoid lze zhlédnout z vesmíru (už od \$ 200 000).

Nakonec ještě vysvětlení, co to je *procentní bod* a proč se vlastně používá. Příklad ze současnosti: Když klesne popularita prezidenta z 50 na 25 procent, klesne vlastně na polovinu, což je o 50 **procent**, ale jen o 25 **procentních bodů**, což, jistě uznáte, zní lépe.

Ladislav Dokulil

Marushka a RÚIAN

1. Nahlížení do KN

Blíží se termín tzv. digitalizace katastru v Budišově (mělo by to být v srpnu 2013). Takže bude možné plně využívat aplikace Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (ČÚZK – www.cuzk.cz) k nahlížení do katastru nemovitostí

(<http://nahlizenidokn.cuzk.cz>)

Dosud se dá plně využít v katastrálním území Budišov jen v případech, kdy jsou parcely zapsány na listu vlastnictví. Omezeně (po nalezení v mapě a ručním vyhledání) lze najít i data z bývalého pozemkového katastru – a ty pozemky, které byly rozděleny v přidělovém řízení (často v Mihoukovicích a Rejdůvni) nelze najít na zdejší mapě vůbec. Pokud známe číslo parcely, je možné takový pozemek vyhledat ručně.

Po digitalizaci již bude mapa jen jedna a nebudeme rozlišovat parcely katastru nemovitostí, pozemkového katastru, přidělu, příp. evidence nemovitostí, bude již jen jedno číslování parcel pro pozemkové parcely a jedno pro zastavěné plochy. To je vlastně hlavní přínos digitalizace katastru, protože grafická přesnost údajů katastru se nezvýší, spíše se mírně (no!) sníží. Pro běžné použití to však bude vyhovovat, a pro vytyčování hranic a změny hranic pozemků bude stejně třeba odborníků.

2. Marushka

K tomu, abychom mohli interaktivně vyhledávat údaje z katastru přímo z mapy, slouží mapový aplikační server *Marushka*® firmy GEOVAP, s. r. o., Pardubice. Po dokončení digitalizace, o kterém budou občané Budišova informováni na stránkách zpravodaje i na webu městyse, bude možné tento systém plně využívat. Protože ovládání je celkem intuitivní a ne nepodobné jiným aplikacím na webu (Google Maps, mapy.cz apod.), nebudeme se tím příliš zdržovat. Ostatně, aplikace obsahuje návod. Údaje o parcelách, budovách a vlastnících lze vyhledat na mapě nebo podle známého čísla parcely nebo čísla popisného. Podle jmen vlastníků vzhledem k ochraně osobních údajů zde vyhledávat nelze. Pro snadnější vyhledání čísla popisného či orientačního nebo parcelního čísla je možné v záložce *vrstvy* zvolit příslušné definiční body, které se v mapě zvýrazní.

Navíc je možné zjišťovat souřadnice v systému JTSK (y, x – to jsou ty, které bývají uvedeny na geometrických plánech) i souřadnice systému WGS-84 (B, L – ty najdete s omezenou přesností na navigačních přístrojích a velmi nepřesně v lepších mobilních telefonech). Je možné i zjišťovat přibližné vzdálenosti Ale pozor!

„Veškeré hodnoty souřadnic, délek a ploch, poskytované tímto grafickým klientem, jsou pouze informativní a nemohou sloužit jako podklad pro případné zjišťování nebo vytyčování průběhu hranic v terénu nebo jiné aktivity související s obsahem katastru nemovitostí.“

(Citace z aplikace ČÚZK) Pohov. Vysvětlení je v dalších citacích:

„Přesnost souřadnic S-JTSK

Aplikace nemá při odečítání souřadnic nebo měření funkci přichytávání kurzoru k lomovým bodům. Zjištěné souřadnice nebo míry jsou tedy vždy pouze orientační. V územích, ve kterých není vedena katastrální mapa ve vektorové podobě, se zobrazuje

orientační mapa parcel. Orientační mapa parcel je tvořena rastrovými obrazy katastrální mapy, přibližně transformovanými do S-JTSK. Z toho vyplývá i snížená přesnost souřadnic, zjištěných z tohoto podkladu.

Přesnost souřadnic WGS84

Souřadnice B, L v systému WGS84 používaném např. navigačními přístroji využívajícími technologie GNSS (Global Navigation Satellite System) jsou k obrazu katastrální mapy umístěny s přesností až několika metrů (mezi souřadnicovým systémem JTSK, ve kterém je katastrální mapa, a systémem WGS84 není jednoznačný matematický vztah). Na promítnutí zde odměřených souřadnic do terénu běžnými ručními navigačními přístroji (označovanými GPS) má však podstatně větší vliv nepřesnost podkladů a nepřesnost navigačního přístroje dosahující také řádu metrů.“

Takže odměřit si souřadnice bodu vlastnické hranice na mapě, vložit do mobilu a vyhledat je v terénu lze. Myslet si však, že takovým místem hranice probíhá, je nesmysl. Ani přesnost mapy se, jak uvedeno výše, digitalizací nezvýšila, takže vytyčovat hranice i nadále budou moci oprávněné osoby, a to jen z údajů, vedených katastrálními úřady. „*Můžeme s tím nesouhlasit, můžeme s tím polemizovat, ale to je asi tak všechno, co s tím můžeme dělat.*“ (Tato citace je již z díla divadla Jára Cimrmana.)

3. iKatastr

Další aplikaci, kterou vytvořili Stanislav Šumbera a Jiří Kamínek pro iPad, je možné použít pro mobilní telefony a tablety s operačním systémem Apple. Software je možné získat na www.ikatastr2.cz.

Je také možné se na takové mapy podívat na www.ikatastr.cz.

4. RÚIAN

Registr územní identifikace, adres a nemovitostí slouží k evidenci údajů o území, adresách a územních prvcích. Prvky jsou zobrazovány na mapách státního mapového díla a digitálních mapách veřejné správy. Součástí projektu je ještě tzv. *veřejný dálkový přístup*, který slouží zdarma veřejnosti k nahlížení do dat v RÚIAN přes internet. Dá se najít na vdp.cuzk.cz. Můžeme zde vstoupit do čtyř oblastí. Oblast *výměnný formát* necháme úředníkům pro jejich práci.

Pro nás je první možností *vyhledání prvků*. Při hledání ve výše uvedeném *nahlížení do KN* můžeme u informace o parcele vedle názvu obce najít modrou šipku. Při najetí kurzorem na šipku se objeví nápis *Informace o objektu z RÚIAN, externí odkaz*. Po klepnutí levým tlačítkem myši se dostaneme rovněž do *veřejného dálkového přístupu – vyhledání prvků*.

Při druhém uvedeném způsobu zde máme přístup rovnou na obec, kterou jsme měli nastavenou i v nahlížení. Jinak si můžeme zvolit i jiné části území (na levém okraji obrazovky). U Budišova zjistíme, že zde máme dvě části obce – Budišov a Mihoukovice a čtyři tzv. základní sídelní jednotky – Budišov, Kundelov, Mihoukovice, a Rejdůveň. Zde si můžeme ověřit správné názvy všech územních částí. Je tady možné si zjistit i skloňování obce v různých pádech, což může být u neznámých obcí často problém. Lze to použít při úředním styku i při vyhotovení různých tiskovin. V našem okolí jsou zajímavé např. názvy obcí Studnice, Mostišť (které každý skloňovat neumí), nebo třeba

Pyšel (který neumí skloňovat nikdo). I skloňování Odoleny Vody (se kterým můžeme nesouhlasit, ale – viz výše) je zde správně podle těch pravidel Ústavu pro jazyk český. Skloňování částí obcí se zatím chystá.

Při *ověření adresy* můžeme zkontrolovat adresu, jak je vedena v RÚIAN (jména zde však nenajdeme, veřejný dálkový přístup žádné osobní údaje nezpřístupňuje). Při *zobrazení mapy* si můžeme najít údaje RÚIAN na mapě opět v aplikaci Marushka. Na rozdíl od *nahlížení do KN* jsou zde vrstvy *adresní místa a ulice*.

ÚZK Veřejný dálkový přístup

Úvodní obrazovka | Wpředání prvků

Obec, vojenský újezd - detail Kód: 59040

Region souřadnosti: **Středočeský územní úřad** | Kraj (190): **Středočeský územní úřad** | Informace k datu

Kraj (ÚSC): **Kraj Vysočina** | Obec: **Budyšev** | Zobrazit v mapě

Obec s rozšířenou působností (ORP): **Budyšev**

Obec s pověřeným obecním úřadem (POU): **Budyšev**

Prostředí:

Název:	Budyšev	Název - 2.p:	Budyšev
Stav:	Město	Název - 3.p:	Budyšev
Rozsah území:		Název - 4.p:	Budyšev
Typ území:		Název - 5.p:	Budyšev
Statistický kód LAU 2:	CJ063400401	Název - 6.p:	Budyšev
		Název - 7.p:	Budyšev

Vlajka: Znak:

Definice bod v 64000,00 X: 1147420,00

Budyšev na veřejném dálkovém přístupu RÚIAN

Pro odbornou veřejnost zde jsou i souřadnice definičních bodů vybraného území, podle kterých lze území přiřadit do mapových podkladů. Všichni si pak po stisku Zobrazit v mapě mohou vybrané území prohlédnout a zjistit, jak vypadá na mapě a jaké území zahrnuje – u obcí a katastrálních území je to dáno jejich hranicemi, u základních sídelních jednotek se zde vyskytují hranice, které běžně na mapách nenajdeme (berme je jako orientační).

Možností je mnohem víc – je třeba se řídit návody v nápovědě k nahlížení a v uživatelské příručce k veřejnému dálkovému přístupu.

Ladislav Dokulil

SPORT

Fotbalové rozlosování jaro 2013, ročníku 2012/2013

FC Budišov-Nárameč A

Datum	Den	Utkání	Začátek	Odjezd
31. března	neděle	FC Budišov-Nárameč A – Přibyslav	15:00	
7. dubna	neděle	Kouty – FC Budišov-Nárameč A	15:30	13:45
14. dubna	neděle	FC Budišov-Nárameč A – Vrchovina B	15:30	
20. dubna	sobota	Rantířov – FC Budišov-Nárameč A	16:00	14:00
28. dubna	neděle	FC Budišov-Nárameč A – Rapotice	16:00	
5. května	neděle	Želetava – FC Budišov-Nárameč A	16:30	14:45
12. května	neděle	FC Budišov-Nárameč A – Herálec	16:30	
18. května	sobota	HFK Třebíč B – FC Budišov-Nárameč A	16:30	15:00
25. května	sobota	Žďár nad Sázavou B – FC Budišov-Nárameč A	16:30	14:30
2. června	neděle	FC Budišov-Nárameč A – Velké Meziříčí B	16:30	
8. června	sobota	Štěpánov – FC Budišov-Nárameč A	16:30	14:30
16. června	neděle	FC Budišov-Nárameč A – Stonařov	16:30	

Domácí utkání na hřišti v Budišově

FC Budišov-Nárameč B

Datum	Den	Utkání	Začátek	Odjezd
31. března	neděle	Kouty B – FC Budišov-Nárameč B	10:15	
6. dubna	sobota	FC Budišov-Nárameč B – Třebenice	15:30	
13. dubna	sobota	Rouchovany – FC Budišov-Nárameč B	15:30	
21. dubna	neděle	FC Budišov-Nárameč B – Přibyslavice B	16:00	
28. dubna	neděle	Lipník – FC Budišov-Nárameč B	16:00	
4. května	sobota	FC Budišov-Nárameč B – Rapotice B	16:30	
11. května	sobota	Myslibořice – FC Budišov-Nárameč B	16:30	
19. května	neděle	FC Budišov-Nárameč B – Ocmanice	16:30	
26. května	neděle	FC Budišov-Nárameč B – Kralice	16:30	
1. června	sobota	Hartvíkovice – FC Budišov-Nárameč B	16:30	
9. června	neděle	FC Budišov-Nárameč B – Radkovice	16:30	
16. června	neděle	Koněšín – FC Budišov-Nárameč B	16:30	

Domácí utkání hraná na hřišti v Náramči

FC Budišov-Nárameč – dorost

Datum	Den	Utkání	Začátek	Odjezd
6. dubna	sobota	FC Budišov-Nárameč – Pavlov	12:30	
13. dubna	sobota	Třebenice – FC Budišov-Nárameč	12:30	11:00
21. dubna	neděle	FC Budišov-Nárameč – Puklice	13:00	
28. dubna	neděle	Pyšel – FC Budišov-Nárameč	16:00	14:45
11. května	sobota	Přibyslavice – FC Budišov-Nárameč	14:00	12:15
19. května	neděle	FC Budišov-Nárameč – Brtnice	13:30	
26. května	neděle	FC Budišov-Nárameč – Stařeč	13:30	
1. června	sobota	Rantířov – FC Budišov-Nárameč	13:00	11:00
9. června	neděle	FC Budišov-Nárameč – Výčapy	13:30	
16. června	neděle	FC Budišov-Nárameč – Nové Syrovce	14:00	12:15

Domácí utkání hraná na hřišti v Náramči

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

prosinec 2012	49,8 mm
leden 2013	42,3 mm
únor 2013	56,0 mm

Došlo poštou

Poslední Budišovský zpravodaj s příspěvkem o bývalé prodejně Oldřicha Kazdy mne přenesl paradoxně do doby před zhruba 69 roky. Tehdy byl v naší škole v Třebíči zřízen vojenský lazaret a zřejmě abych nečinností doma „nezvlčil“, nastoupil jsem k tomuto podnikateli na podzim r. 1944 do svého prvního zaměstnání. Tehdejšími spolupracovníky byli v oboru vyučený Lád'a Macek a učeň 3. ročníku Pepík Krátký. U větší konkurenční firmy Karel Pavlas byli našimi protějšky Mahel, Dobrovolný, Fanouš Pavlas, jako benjamínek někdy v té době začínal také Jarda Pavlas. Ono tehdy v počátcích naší školní docházky byla celá plejáda konkurenčních prodejen, v nichž jsme měli možnost utratit naše mizivé finance. Hned z obou stran školy to byly prodejny Julius Pospíšil a František Sedláček, naproti přes park vegetovali do arizace*) Bäckovi, na dolním konci měli krámek Vikartovi, ve středu městečka měli svoje malá království Karel Eichler a Šlezingerová.

Docela jasně si pamatuji zobrazený Kazdův objekt před přestavbou; i dobu, kdy starý pan Kazda prodával cigarety, tabák a tabákové výrobky z okénka - musel se vždy přivolat zaklepáním na sklo. Tehdy vládl Čsl. tabákový monopol, tyto výrobky se nesměly prodávat v běžné obchodní síti, byla na ně nutná speciální koncese. Konkurenci v tomto oboru představovali Robotkovi.

Musel jsem také trochu víc sáhnout do zásuvky vzpomínek. Tři Kazdovy syny Jaroslava, Oldřicha a Josefa jsem si vybavil velmi dobře, na jejich sestru Anču jsem téměř pozapomněl. Ono je to už nějakou dobu – tehdy neexistoval ani ten popisovaný mrazící pult za dveřmi, ale ani autor článku. Z chladicího zařízení jako vymoženost pouze malá lednička za dveřmi skládku s těžkým koloniálem, kořením a cukrovinkami, pro některé zboží se chodilo přes kuchyň do pokoje v poschodí, těžší druhy průmyslového zboží byly skladovány ve stodole. Pulty v prodejně byly uspořádány do písmene L, na snímku zachycená kuchyňská váha se používala jen pro prodej droždí. V rohu pultů byla umístěna kontrolní pokladna Anker – některé typy tohoto registračního zařízení dnes dosahují ceny zachovalého auta. Protože registr umožňoval sledování nejenom počtu obslužených zákazníků, ale i tržbu dle jednotlivých prodavačů, několikrát jsme závodili, kdo dosáhne za den největšího čísla. Vedle pokladny stála pak

na pultě poloautomatická váha zn. Berkel, snad nejleštěnější váha kontinentu. Pan šéf nesnášel při absenci zákazníků nečinnost a kdo se k ní dostal první – jí ač naprosto čistou – nekonečně pulíroval a glancoval. Pod ní byla zásuvka s kostkovým cukrem. Jeho předvažování po půlkilech byla nesporně nehorší práce na prodejně, každý se jí snažil dle možnosti vyhnout.

Pamatuji z této doby také na naše interní dělení zákazníků na sympatáky a ... a jejich opaky. Zatímco k obsluze „sympatáčky“ byla tlačenička, hrnuli jsme se všichni tři, tu z opačného spektra oblíbenosti obsluhoval ten, který nebyl dostatečně rychlý v úniku do skladu nebo předstírání jiné práce. Třeba jedna paní byla pro nás obsluhující učiněný postrach – ač byli doma v rodině čtyři, chodila zásadně nakupovat cukr na půlkilový ústřížek potravinového lístku. Počáteční požadavek třeba 20 dkg krystal, 20 dkg kostky, 10 dkg práškový byl během navažování někdy až 3× změněn, takže už navážené se vysypávalo a začínalo se znovu.

Potravinářské zboží se tehdy odebíralo ze dvou velkoobchodů ve Velkém Meziříčí u Vaňka nebo Svobody. U druhé firmy začínal svoji účetní kariéru budišovský Lojza Janoušek. S ním jsem se následně potkal při zaměstnání v likérce, pak jako s ekonomickým náměstkem jednoho z hlavních dodavatelů Jednoty, v důchodovém věku jsme se sešli jako soudní znalci při nějakém semináři o ochraně socialistického vlastnictví.

Bohumír Machát

*) *arizace* (něm. *Arisierung*) – v protektorátu vyvlastnění majetku osob židovského původu
(pozn. redakce)

OPRAVY

str. 26 Odvody v roce 1964, ročník 1945 a 1946

na fotografii jsme neuvedli posledního zprava Aloise Bačáka, stojícího vedle Valentína Suchánka

str. 27 Z historie budišovské školy XV

V řadě – zleva stojící, asi uprostřed stojí Jiří Kula a ne Kuba, jak jsme mylně uvedli

Příloha zpravodaje 3/2012, str. II, došlo k chybě v titulu Františka Krejčího, správně je JUDr. František Krejčí

Odhalení pomníku v Hroznatině

Opravdu důst po uzávěrc (16. 3.) proběhlo odhalení pomníku prezidentu ČSSR arm. gen. Ludvíku Svobodovi. Zatím jen fotky, určitě se k té události ještě vrátíme.

foto Stanislav Bačák

Chinoiserie

chinoiserie – (z franc. Chinese-esque) slohová móda 18. a 19. století, výtvarná díla čínského původu nebo napodobující čínské a orientální motivy, jež jsou i součástí výzdoby budišovské sály terreny.

OBSAH

<i>Svěřeno vlaštovkám</i>	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	3
Usnesení č. 14 z jednání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 12. 12. 2012	3
Usnesení č. 15 z jednání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 19. 12. 2012	3
Nový územní plán	4
Třídění odpadů	4
ZPRÁVY	6
Výstava holubů v Budišově 24. a 25. 11. 2012	6
Tříkrálová sbírka	8
Prezidentské volby v Budišově	9
Tasovské objevy	10
Z HISTORIE	12
Přemístěný pomníček	12
Bouře	14
Z historie budišovské školy XVI	17
<i>Ročník 1947 v 1. třídě, školní rok 1953 – 54</i>	17
<i>Školní rok 1955 – 56; 2. a 3. třída</i>	18
<i>Školní rok 1958 – 59; 6. A třída</i>	19
<i>Školní rok 1961 – 62, 9. A třída</i>	20
Z KULTURY	21
Pozvánka	21
Hledám děvče na boogie woogie	21
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	24
Základní škola Budišov	24
<i>Projektový den Advent</i>	24
<i>Vánoční jarmark</i>	24
<i>Vánoční zpívání</i>	25
<i>Rodičovský ples</i>	25
<i>Lyžařské výcvikové kurzy</i>	26
<i>Zápis aneb první velký den ve škole</i>	26
<i>Budišov a okolí</i>	27
<i>Černobilá Afrika</i>	28
<i>Čistá Vysočina</i>	28
<i>Sběr papíru</i>	28
<i>Zedník</i>	29
Láska	29
Z věže budišovského kostela 3	30
Jak je vysoký budišovský kostel?	34
Zvířata v nás	36
Stopy, fakta, tajemství	36
Oprava božích muk	37
Sixtinská madona na Brdcích	38
Zámek v Dalešicích	43

Slzy	48
Historie a současnost Sboru dobrovolných hasičů v Rozích	49
Seznam členů SDH v Rozích, dle dostupných informací od roku 1931 do 2012	54
<i>Členové sboru v letech 1931–1953</i>	54
<i>Členové sboru v 2. polovině 20. století</i>	55
<i>Noví členové</i>	55
Manské LS v Číměři	55
Němkyně a komprda	57
Stáří	58
Doporučení	58
Jazykový vokýnko	60
Marushka a RUIAN	62
1. <i>Nahlížení do KN</i>	62
2. <i>Marushka</i>	62
3. <i>iKatastr</i>	63
4. <i>RÚIAN</i>	63
SPORT	65
Fotbalové rozlosování jaro 2013, ročníku 2012/2013	65
POČASÍ	66
Měsíční úhrn srážek	66
Došlo poštou	66
OPRAVY	67
Odhalení pomníku v Hroznatíně	68
Chinoiserie	70